

ЯК БАЧИВ ГЮГО РЕВОЛЮЦІЮ

У ранній молодості В. Гюго написав, що в історії можна знайти зміст та поезію тільки тоді, коли дивитись на неї з висоти монархічних ідей. Пізніш ця людина, чия творчість відгукувалась на всі значні події XIX сторіччя, ця людина, яка втручалась у великі політичні сутички своєї епохи, яка пройшла через три революції, яка зазнала 19 років вигнання, висловлювала почуття й прагнення передової дрібної буржуазії, захопилась гуманними ілюзіями, віруючи в розв'язання соціальної проблеми через взаємне порозуміння, через доброту та м'якість, і переконала, що саме в принципах 89 року полягала ідея розвитку людності: „Народ стає великим у твоїх святих обіймах, о, плідюча мати, о, свята Свобода“.

Для проводиря романтичної школи романтизм був завжди синонімом лібералізму. Коли його згодом охоплять республіканські ідеї, він шукатиме в демократичній Революції натхнення, яке дасть йому його найкращі сторінки, найкращі надбання його творчості.

В „Осінньому листі“, 1831 р., Гюго каже: „Я ненавиджу пригнічення глибокою ненавистю, яку я чую, коли мені кажуть, що в якомусь кутку землі під немилосердим небом, під королем-убивцем, зве на поміч та стогне народ, якого вбивають. Тому я проклинаю в їх дворах, в їх вертепах цих королів, чиї коні закривавлені по брюхо“.

В своєму романі „Знедолені“ Гюго виклав в основному свої думки про революцію. Він подає їх з приводу повстання п'ятого червня 1832 року, керованого республіканцями, які взяли за привід похорон генерала Ламарка (один з генералів Наполеона I), засудженого в 1815 році, виправданого у 1818 році, вибраного в депутати в 1828 році. Гюго не визнає, що боротьба класів є рушій історії. Для нього після того, як революція 1789 року скинула феодалізм і повалила дворянство, класів нема. „Даремно створюють з буржуазії клас. Буржуазія — просто заможна частина нації“. Нерівність станів

буде усунута через моральне вдосконалення, через перемогу добра над злом, правди над неправдою.

Гюго розрізняв повстання від бунту. „Одне — порушення права, друге — право“. Війна всіх проти купки — повстання, напад купки на всіх — бунт. „Те, що зробило своєю волею загальне голосування, не може бути змінено вулицею... Дантон проти Людовіка XVI — це повстання; Ебер проти Дантона — це бунт“. Гюго розрізняв народ — пануючий народ, якому буржуазна революція дала всі права — і чернь. „Буває так, що ці одчайдушні каналії протестують проти самих принципів, проти самої свободи, рівності і братерства, навіть проти загального голосування, проти демократичної влади — вони протестують від усієї своєї незадоволеності, від своєї розгубленості, від своєї бідності, від своєї гарячності, від свого розпачу, від своєї задухи, від своєї темноти; буває так, що чернь кидається на народ. Жебраки атакують закони суспільства“.

Червневі події 1848 року Гюго сприймає як бунт. „Треба побити чернь, бо вона нападає на республіку“. Гюго не помітив, що, розчавлюючи героїчних бійців Червня, знищуючи робітників, демократія приносила в жертву своїх найкращих захисників і очищала шлях захватникові Другого Грудня. Гюго не підтримує Комуни — він тільки вибачає її. Проте перед розгнужаною ордою буржуазних письменників, він, найбільший серед них, найсміливіше береться захищати комунарів, дає їм притулок у своєму будинку в Брюсселі, бореться за амністію для них: „О, я з вами, я маю хоч цю сумну радість! Мене тягне до тих, кого перемогли, до тих, кого б'ють, до тих, на кого лютують. Я почуваю себе їх братом. Я захищаю тих, хто впав“. У релігії прогресу, створеній Гюго, революція посідала значне місце. Революція, дякуючи якій буржуазія дійшла влади, революція, яка скине всіх тиранів землі, щоб установити всесвітню республіку. — „Ми ждемо Революцію“ яка мусить бути останньою. — Революція — істота, палаюча богиня, озброєна мечем Року Другого, провозвісниця всіх перемог: „Франція, осяяна світлом, піднялась, тримаючи в руці цей меч — вогонь, Революцію“.

Коли він повернувся з тривалого вигнання до Парижа, він сказав парижанам, які тількино перетерпіли навалу версальських банд: „Париж — місто цивілізації, і знаєте, чому? Бо Париж — місто революції. Поняття культура і революція — рідні між собою“.

Такі вислови В. Гюго, його віра в людство, його ненависть проти тиранів і проти обскурантизму, його оборона демократичної революції збурили проти нього ще за його життя всіх шакалів реакції, які переслідували його своєю злобою. Їх низька злопомність порушує навіть його пам'ять. Фашисти, які прагнуть відновити те, що він заперечував — особисту диктатуру, владу церкви, націоналізм, який сіє нещастя і по-

стачає гарматне м'ясо, бореться проти Гюго, бо він звеличив барикади й пророкував неминучу перемогу народу над захисниками старої ієрархії.

Реакційна фашизована буржуазія не розуміє тих сміливих почуттів, які охоплювали буржуазних демократів, коли вони боролися в авангарді людства. Вона з жахом відвертається від революційних епізодів, які розповідає Гюго в „Знедолених“. Тільки робітничий клас розуміє і сприймає сьогодні ці епізоди, продовжуючи їх своєю практикою. Буржуазні студенти — за винятком наших товаришів, які дійшли розуміння руху історії, — не борються з урядом, не працюють, як їх ровесники року 1832, в тайних організаціях, де під виглядом дебатів про виховання дітей обмірковувались справи перевиховання людства. Де рединготи, які можна було зустрінути поруч із блузами? Фашистські спілки заняли місце групи „АВС“, присвяченої служити народові. Буржуазія в своєму занепаді хватається за всі реакційні позиції, відступає до всіх фортець минулого. Демократ Гюго на її погляд — застарілий, анахронічний, шкідливий. Коли б він жив, хіба не привітав би він натхненими строфами сяюче сонце, яке сходить над степами Росії, де здійснено братство між людьми в рівності соціальних умов? Чи не побачив би він втіленою в Радянському Союзі ту свою мрію про всесвітню республіку, до якої він так часто повертався?

Безумовно, Гюго-мислитель був далекий від соціалізму, він хотів примирити те, що не можна примирити, він задовольнявся абстракціями. Але яка мобілізуюча сила розкривається в його барикадній епопеї, які приклади дає він революційному робітництву, закликаючи до штурму фортець капіталізму! Як він розумів усю величність боротьби народу, трагічне оп'яніння вуличних боїв, високу жертвну самовідданість повстанців, які вмирають за майбутнє людство, спокійні від знання, що їх справа напевно переможе: „тіло в землі, але ідея живе“.

„Ті, що придушували революцію 48-го року, мали стільки ж загонів, скільки барикада — людей, стільки ж арсеналів, скільки барикада — патронів. Така була боротьба одного проти сотень, боротьба, яка кінчалась завжди загибеллю барикади“.

Та героїчні бійці авангарду сподіваються розбудити, повести за собою основну масу народної армії, поширити революцію. І ось революція, з'явившись раптом, іде кинути на терези свій архангельський палючий меч... „Тоді все підіймається, вулиці бурлять, множаться народні фортеці, Париж владно здригається, починається нещадна боротьба“.

Хто з сучасних буржуазних письменників зміг би так сказати про революцію? Хто з буржуазних письменників насмівся б повторити за Гюго, що, революційне почуття — моральне почуття“?

Повстанці Гюго під проводом свого командира Анжольра вміють битися і вміють умирати. Мабуть, вони занадто багато розмовляють, занадто багато декламують. Але коли вони на барикаді, з гвинтівкою в руці, з оком на прицілі, чорні від пороху, серед свисту куль та падіння камней, вони живуть життям безсмертних. Кінець Гавроша — одна з найкращих сторінок світової літератури. Гаврош, син народу і революційний герой, стрільці не вбили тебе, ти завжди попереду, твоя пісня ще звучить нам, дразнячи та висміюючи катів народу, катів незчисленного паризького пролетаріату.

Вільмен упав під кулями поліції в лютому 1934 року, продовжуючи традицію Гавроша.

Ось що треба цінити робітникам в творчості Гюго: його прокльони в „Карах“, які любив Ленін, ненависть Гюго до пригнічення, його революційний ліризм, піднесення, яке дають робітникам кращі історики Гюго для їх велетенської боротьби.

З французької переклав А. Бірс

ГЮГО І МИ

Величність людей вимірюється їх боротьбою з світом, їх волею перетворити світ. Життя всіх великих людей характеризується цим законом. У житті мислителів, спадщина яких увійшла в основу культури, були моменти, коли вони могли сказати, як Мефістофель у Гете: „Я — дух, який завжди заперечує“. З такого заперечення народжується ствердження нового світу. Таке заперечення приводить до потреби дивитись у майбутнє, воно несе упевненість у сили людства. Найбільш великі люди були найбільші оптимісти: оптимізм Рабле або Дідро оживає в оптимізмі Маркса і Леніна. Цей оптимізм ніколи не заперечував боротьби: він сприймав її трагедійно. Песимісти безнадійні, але не трагедійні, і їх безперспективне заперечення світу є насправді діляцьке сприймання цього світу. Це цілком чужа нам консервативна безнадійність. Така людина, як Гюго, не просто заперечувала. Гюго протестував проти свого сторіччя, і в цьому обвинуваченні сучасності — його перша заслуга.

Ми дивимось на історію оком спадкоємця: неосяжна культурна спадщина, в якій ми робимо свій вибір. Але Гюго ми приймаємо, його заперечення — наше заперечення.

Той різкий протест, з яким він виступив проти грудневого перевороту, проти версальських катів, ми могли б кинути в обличчя фашизмові.

Саме проти тих, кому не до вподоби заперечення Гюго, написано „Кари“, „Жахливий рік“, „Історію одного злочину“ і „Наполеон малий“.

Саме проти тих, хто бореться проти революційного майбутнього, написано „Знедолені“, саме проти них скеровано обвинувачення, які знаходимо в кінці „Легенди сторіч“.

Наші вороги бояться цих книжок.

Іх показне шанування пам'яті Гюго переховує стільки ж лицемірства, як процесія попів, офіцерства та придворців, що йшли за труною Достоевського.

Ми приймаємо надію, яку поклав Гюго на трудяшу людину, надію, що була єдиною величністю минулого сторіччя, яке сучасні підпалювачі автобусів і вбивці робітників вважають за дурне сторіччя.

Але ми знаємо і ті ілюзії, ті помилки, які жили в Гюго поруч з цією надією.

Гюго казав: „Я зриваю маски“—і не завжди зривав їх. Він умів зривати маску з політики, але не зривав її з економіки. Він не бачив за суддями і поліцаями, за законниками і виконавцями банкірів, власників, промисловців.

Через цю наївність перед хитрощами історії „Історія одного злочину“ так відстає від „Вісімнадцятого Брюмера“ К. Маркса. Але Гюго почував, куди йде історія. Він свідомо приєднався до тієї фаланги, чие історичне завдання було кидати керівні думки, формулювати в своїх книжках вимоги мас—до фаланги, в якій були Монтень, Вольтер, Дідро, Гете, Маркс.

Іх вчення є вчення гуманізму: ми знаємо, що, виключаючи Маркса, це вчення мало свої недоліки, було ілюзорне. Гюго давав обіцянки, які не можна було здійснити. Він формулював вимоги, які не можна було задовольнити, він мислив ілюзією і легендою, але він кидав слова, які можна повторити.

Він хотів такого всесвіту, де б панував мир, бо люди мають інші справи, ніж взаємознищення, він мріяв про такий всесвіт, де можна було б створити умови для повного і різнобічного розвитку кожної людини.

Гюго хотів також, щоб людина була не принижена, не скалічена, а повноцінно розвинена. Він вимагав від людини гідності. В одній з останніх поем—„Легенди сторіч“, в поемі, яка носить знаменну назву „Розрив з тим, хто применшує“, Гюго каже про честь бути людиною. Але тоді ця честь билась у кайданах економіки, гинула в буржуазному суспільстві. Треба було спершу зруйнувати їх: так формулював шлях до створення цієї гідності реальний гуманізм Маркса, так зробило радянське суспільство.

Слова Дідро, слова Гюго оживають у Радянському Союзі, у великій справі Сталіна, кажучи світові, що є така країна, де гуманізм, де гуманність саме перестала бути казкою і перетворилися у дійсність. Жоден з наших ворогів не може прийняти цю спадщину, бо вона занадто важка для капіталізму, якому треба душити людину, щоб існувати далі. Всі наші вороги намагаються заглушити великий голос Гюго, відхилити бойові заклики Гюго, які вчать розкривати злочин і брехню.

„Звернемось до суворих книжок, створених мислителями і бійцями... ми вивчаємо нещастя і війни, ми знаємо ті багнища, в яких, оступаючись, нога наших батьків трагічно в'язла в злиденному бруді минулого“.

Світові, врятованому в Радянському Союзі, загрожує по

інших країнах повторення Другого Грудня. Наполеон Бонапарт виступає під іменами Гітлера, Муссоліні, Хіль Роблеса. Людність цих країн тероризована бандами найманих убивців, сутенерів, поліцаїв, наволочі, яка тягнеться за фашистами і Кьяппом, як за герцогом де-Морні у 48-му році. Тепер саме час пригадати слова Гюго, від яких відсахнулась французька Академія, про які забув п. Малярме, які не зрозумів п. префект поліції, пп. генерали, пп. письменники, п. директор „Ревю де Монд“ (новини з усього світу) і пп. Уряд:

„І ви гадаєте, що так воно насправді? І ви думаєте, що цей плебісцит існує, що ця кількаденна конституція дійсно правомісна, що існує сенат, законодавчий корпус і державна рада? Хіба ви не бачите, що це брехня! Ви не бачите, що Друге Грудня — тільки велика облуда, відпочинок, щоб зібратись з рішенням, завіса своєрідна. Ви тупо розглядаєте барвисті малюнки на цій нехитрій завісі, дивуючись носові одного, еполетам другого, шаблюці третього з тих продавців одеколону, одягнених у роззолочені мундири, яких ви кличете генералами. Ви тупо дивитесь на цих паразитів, яких звете суддями, на цих дурнів, яких ви звете сенаторами, на цю мішанину карикатур і потвор, і вважаєте це за політичну реальність. І ви не чуєте там, у тіні, цього глухого ропоту, ви не чекаєте на когось, хто йде і прийде. Ви не бачите, як дрижить ця завіса від подиху того, хто за нею“.

У „Карах“ Гюго сказав: „Страшно було подумати, що ці події можуть закінчитись піснями й апофеозом: ні, вона прийде, сувора неминуча кара, рішення долі не зміниться і не обмане. Але ці бурхливі дні будуть прекрасні дні, ці люди спокутують свої злочини, злочини перед тобою, о Бурхливий Народ, о великодушний Народ“.

Ці дні, проголошені Гюго, звуться революцією.

З французької переклав
Роман Самарін

АЛЬМАНАХ ПОЕТІВ ДОНБАСА¹

Про поетів Донбаса багато висловлювалися і в пресі і на літературних нарадах.

Пригадаймо Вседонецький з'їзд письменників і літгуртківців (20—23 листопада 1933 р.), зокрема, доповідь члена бригади Оргкомітету спілки радянських письменників СРСР тов. Селівановського на цьому з'їзді; статті Ю. Западинського І. Ткаченка, висловлювання Фарбера, Морягіна—учасників поетичної дискусії в Донбасі і ін.

Ця стаття не претендує на те, щоб дати повну, вичерпну характеристику творчості кожного поета в цілому. Це невелика рецензія, яка написана з нагоди виходу з друку цього альманаха й має завдання—коротко схарактеризувати той невеликий творчий доробок, що репрезентований в цій книжці.

В своїй рецензії я зупинюся, головним чином, на творчості найкращих поетів донбасівського загону радянської поезії—т.т. Безпощадного, Герасименка й Черкаського. Про творчість інших донбасівських поетів я зроблю деякі окремі зауваження.

Старий дореволюційний Донбас не міг створити оптимістичну поезію, насичену бадьорістю, радістю і вірою в життя. Маси не могли в ті часи піднести свій голос, щоб заспівати про своє життя-буття, а спромоглися лише виявити свої страждання в частушках, так зв. „Страданіє“, безіменних авторів.

Ось, наприклад, зразок фольклору дореволюційного Донбаса:

На донской земле привольной
Стоит рудник знаменит,
И на ём горняк голодный
Роет уголь - антрацит.
А кому ж он роет, братцы,
Парамошке богачу...
И... Эх, ты, жисть моя шальная,
Безнадежная тоска...

(З нарисув. Ф. Олєсова „Первый спуск“).

¹ „Поэты Донбасса“-Альманах. Составил А. Фарбер. Вид-во „Український робітник“, Харків, 1934.

Тільки в умовах найважчої, каторжної, безпросвітної праці, в умовах складної системи капіталістичного грабування у вигляді злидненої зарплати, всіляких штрафів тощо, тільки в холодних угарних шахтовласницьких казармах і земляних бараках, які потопали в грязюці, темряві, могли народитися такі пісні.

Соціалістичний Донбас створив зовсім іншу поезію. Сучасна поезія Донбаса відбиває радісне, творче життя нової епохи будівництва соціалізму. Поет співає на повний голос. Вірші сучасних донбасівських поетів насичені вірою в перемоги робітничого класу.

Цікаво порівняти перший - ліпший з віршів Безпощадного з вищенаведеними рядками дореволюційної частушки.

Ось як Безпощадний радісно вітає зростання батьківщини — СРСР:

Растет моя родина. Радость какая!
Недаром в боях мочалил я нервы.
Растет моя родина, в инженеры
Идут командармы.— Чеканщики песен.
Растет мой Донбас — отец и ровесник.
По лямке родной, ровесник по врубу.

(„Песня о цветах“)

Поет Безпощадний з огидою ставиться до старого життя, тягар якого він зазнав на своїх плечах, і з глибокою, ніжною любов'ю він пише про нове життя, про новий, індустріальний Донбас.

В своєму творі „Потушите цветы“ (стор. 28) поет з надзвичайною силою, з палким переконанням і вірою в міць свого класу пише:

Мы несли наш расцвет
Сквозь тайгу и остроги,
Чтоб его отстоять
У копра. У костра
Наша мудрая молодость
В солнечном звоне,
Как подснежник буравит
Дорогу весне ...
Нам —
Шахтерам — шагать,
Подрывать, коногонить
И хорошей порошей
И в бурю, и в снег!

Коли в перший період своєї творчості Безпощадний запозичає романтику старої шахти з масової шахтарської пісні — частушки „Страдание“, від якої віє сумом і розчуленим сентименталізмом („Коногон заболел“), то в пізніших його віршах звучить віра в міць і перемогу свого класу:

Мы пришли, чтоб горы сдвинуть,
Обуздать шальные реки.

Бадьорим, радісним комсомольським завзяттям віє від таких рядків:

О, трезвая молодость бурь и прибоев,
Ти выстоишь вахту. Ты выдержишь

штурм!

Шагай, боевая, спеши, штурмовая,
Ходками побед в забой — в бой!

(„На вахте“, стор. 25)

У вірші „Думы“ (стор. 30) поет оспівує доблесть ударних бригад:

Бригады, что режут ударные
лавы,

Бригады, что бурят седые
породы,

Ведут меня к доблести, чести
и славе,

К горячему делу в крутые походы.

Поет щиро любить працю і не боїться небезпеки:

Я в схватках узнал

неподдельную радость,

Смотрел я в глаза и смертям]

и потерям,

И вот я сегодня родным эстокадам,

Как выстукам сердца, как

юности, верю.

Далеко слабіше написано вірша „Песня о Краснопутиловском угольном эшелоне“. Цей вірш має одну конкретну тему, але автор подав її абстрактно. Написано цього вірша невдалим засобом вказування; там, там; это, это; сколько, сколько.

На жаль, в альманасі вміщено лише 4 вірші Безпощадного, і до того ж нехарактерних, щоб можна було дати більш-менш повну характеристику його творчості, а головне, показати творче зростання цього талановитого поета Донбаса за останні роки.

* * *

К. Герасименко дедалі виростає на своєрідного й цікавого поета. Критика неодноразово вказувала на те, що на його творчість впливають українські поети (особливо Л. Первомайський), а також і російські — Н. Тіхонов, Б. Пастернак. У нього навіть знаходять ремінісценції (напр., з вступу до поеми Пастернака „1905 год“). З цього видно, що поет невтомно працює над собою, вдосконалюючи свою поетичну техніку.

На нараді комсомольських письменників Донбаса, що відбулася влітку 1933 року, виступав Герасименко, який закликав донецьких письменників опанувати культуру й майстерність художнього слова, боротися за нові, художні прийоми.

Ось, наприклад, що ми читаємо в його вірші „Лист з цейгаузу“. Поет звертається до своєї любимої з такими словами, зміст яких майже зовсім незрозумілий:

Невисоким ідейно-творчим рівнем цього віршу пояснюється і його формальні хиби. Порівнюючи перший рядок вищенаведеної строфи, ми подибуємо певне порушення правил архітекτονіки віршу: втрачання ритму й слабкі рифми. Наслідком цього втрачено змислове значення цілої строфи. Великий поет революції В. Маяковський справедливо зазначив, що „рифмующиеся слова должны выбираться особенно тщательно, так как они господствуют в смысловом отношении в стихе“.

Й любов нашу, любя, і нашу ненависть
Взяла хуртовина, багнети і дим;
І стало ясним, що правда і право —
В розгублених рудах, в металах
 сідих.
І так піднявся наш збуджений клас
Над сном металевих не знайдених троп,
І право любові до світлого часу
Нам, любя, з тобою приніс Перекоп¹.

¹ Підкреслення моє. Я. М.

На високому художньому рівні стоять його два вірші, які репрезентовані в альманасі: „Начало стиха“ і „Родина“. Ці вірші відрізняються від інших його віршів, що вміщені в книжці, великою кількістю художніх образів, порівнянь, метафор тощо.

Ось як поет описує процес своєї творчості та розповідає про джерело, де він черпає своє натхнення.

Я ищу ответственное слово,
В мускулах и грохоте ищу,
В яром взмахе, в голосе и взгляде,
В улице, захваченной трудом.
Чтоб, когда нашел,

когда приладил,

Тронул полновесное,

А в нем —

Коні пробують копытом камінь,
Вітер скла пробує крилом,
Каміньчики твердими руками
Строять дім.

И ночь идет на слом.

(„Начало стиха“, стор. 123)

У вірші „Родина“ поет пише про смерть батька:

Вот и свалился отец на мосту ...
Посередине продывленной смены
Встал он — и сердца стремительный стук
Гренул в отзывчивые камни ...
В пальцах его неподвижной руки
Тихой сиренью цвела папироса ...
Так умирают в стране старики,
И мы их с почестями проносим ...

Поет знає, що смерть неминуча, а тому він, готовий до рокової розв'язки, спокійно зустрічає це лихо.

Далі йде образне порівняння:

Это бывает под осень — трава
Становится бронзовой и неживою.

Поет не сумує, він любить працю, і знає, що труд марно не пропадає і що на зміну старим іде молоде покоління:

Не умиранье, не горечь, не гибель —
Всходит дыханье старика,
Там его мастерством и упорством
Балки навеки перевиты...

І далі :

Принята смена — и пять сыновей
Ветру, друзьям и просторам открыты.

Поезія Черкаського, що вміщена в альманасі, свідчить про великий крок поета вперед. Останні вірші свідчать про вичерпаність старої його теми і швидкий перехід до нової.

Одночасно поет швидко визволяється від колишньої нудьги і суму, що часто проривалися в перший період його творчості.

В особі Ю. Черкаського донецька література має міцного потенціонального поета.

* * *

Александр Фарбер належить до того ж самого поетичного покоління, що й Черкаський і Безпощадний. Техніка його поезії бездоганна. Критика закинула йому відсутність душевності, ліричної теплоти. Відсутність ліричності в його віршах пояснюється тим, що поет майже весь час користується літературними, книжними засобами сприймання життя, що робить його вірші нежиттєвими, образи — блідими, не художніми.

В останніх віршах поет вже пише зрозуміліше. В них він більш ліричний, і це робить його поезію життєвою, близькою читачеві. Але цій поезії ще властиві серйозні недоліки. Він часто вживає різних вульгаризмів, проти вживання яких так активно бореться М. Горький.

Поет вживає „блатні“ слова, як „щерил“, „Кореша“, нові словотворення: „дых“ (замість „дыханье“), „партизанил“, або такі висловлення: „Наганом сочинял он некролог о сытых золотопогонных душах“. А ось відбиток літературного впливу: „Его дикообразное лицо напоминало маску Квазимодо“. „Тыща“ — замість „тысяча“. Невдалі порівняння „Были дни как серые простенки“ (?), „Шахта обрывалась как дыра“ (?) і ін.

* * *

Тепер перейдемо до творчості решти поетів: тт. М. Рудь, М. Упеніка, М. Матусовського, Л. Амбаха, Л. Галкіна, А. Віліна й П. Шадура.

Творчість М. Рудь репрезентована двома віршами: „Найближче“ і „Пісня про дружбу“.

Про другу річ варто сказати декілька слів. Темі про дружбу в радянській літературі пощастило. На цю тему маємо багато поезій і в російській і в українській літературі.

Як і в інших поетів, у пісні Рудя „Дружба“ нерозривно пов'язана з процесом праці. Бадьорим, радісним завзяттям віє від оптимістичних рядків цього вірша. Поет захоплюється радісною працею своїх друзів-робітників:

Ну, як не рости тут!
Не любити епоху, вітри і моря!
Коли я ще цигарку скрутити не
встигну,
Як у всіх сірнички вже горять...

Поет зазирає у майбутнє з міцною вірою у перемогу й весело приспівує:

Тепер декілька зауважень щодо поезії решти поетів. Кращий з віршів Леоніда Амбаха це — „В занос“. Він відзначається міцною архітектонікою побудови, свіжістю образів і глибокою ліричністю.

Поет добре опанував поетичну техніку.

Добре звучать рядки, написані засобом алітерації:

Били бивни буг Кара - Бугаза,
Били бивни, в бухты бухал шторм.

(„Письмо“)

Поет вживає вульгаризмів, і це дуже шкодить його поезії:

Прощай, безрассудная бестолочь
драк
Горластых орателей — голь босоногая.

Або :

... Врывались оравой в нее, как ровесники,
Как побратимы и как „Кореш“.

(„Дружба“)

... он шастает по бездорожьям
Задиристо и одиноко.

(„Зима“)

Літгуртківець Луганського заводу А. Галкін, автор першої своєї поетичної „проби“ „Разрыв“¹, репрезентований в альманасі такими віршами: „Солнце“ — де оспівує щедрість сонця високохудожніми фарбами, і „Разрыв“ — де переплітається любов з спільними інтересами.

При умові впертої праці над удосконаленням поетичної техніки, а також звільнення від „штампів“, поет Галкін стане в авангарді донбасівських поетів. Це саме стосується Петра Шадура, вірш якого („Стихи о погоде“) вміщено в альманасі.

І, нарешті, вірш Арк. Віліна „Знамя“ — правильніше не вірш, а „проза в стихах“. Поетові властиві формально-технічні хиби („Володя Тулов вправду стал моряк“ — замість „моряком“). Є в ньому певний схематизм у змальовуванні подій.

На заключення зробимо такі висновки: поезія донбасівських поетів в основному бадьора, оптимістична. Теми віршів щільно пов'язані з питаннями виробництва, проте деякі з цих поетів ще й досі не опанували як слід поетичну техніку. Більшість не позбулася літературщини.

Отже, уперта робота над опануванням передових ідей пролетаріату, над піднесенням поетичної кваліфікації забезпечить донбасівським поетам передове місце в радянській літературі.

¹ Було вперше вміщено в альманасі „Проба“. Луганськ, 1934.

ЛІТЕРАТУРА, МИСТЕЦТВО, НАУКА

НОВИЙ ІМПУЛЬС ДЛЯ ТВОРЧОСТІ

(на зборах активу харківських письменників)

Недавно товариш Сталін прийняв у себе кінорежисера Олександра Довженка. Ця подія викликала в робітників літератури нове піднесення, приплив думок і почувань, потребу поділитися ними в товариській обстанові.

Актив харківських радянських письменників зібрався з цього приводу, щоб ще раз продумати й відчувати значення прийому товаришем Сталіним Ол. Довженка.

Відкриваючи збори, тов. Кириленко, підкреслив, що геніальніший вождь наш завжди, на всіх етапах класової боротьби і соціалістичного будівництва, знаходив час для мудрих, філософських вказівок про шляхи розвитку нашої літератури, про її значення, про завдання, що стоять перед нею.

— Згадується, — каже тов. Кириленко, — період завзятих літературних суперечок, період всіляких реалізмів — конструктивного, синтетичного, діалектичного, пролетарського — з їх прихильниками й супротивниками, що старалися довести один одному монополю справедливості свого погляду. Цьому безплідному вихолощуванню суті нашого літературного процесу кладе край не хто, як товариш Сталін, даючи ясний і глибокий, простий, але виразний лозунг соціалістичного реалізму.

Історична постанова ЦК ВКП(б) від 23 квітня 1932 року, що стала поворотним моментом у справі консолідації радянських письменницьких сил і бурхливого розвитку нашої літератури, ухвалена була з ініціативи то-

вариша Сталіна. Це він, наш Сталін, чітко визначає місце й роль письменника в соціалістичному суспільстві, називаючи художників слова „інженерами людських душ“. Нарешті, саме Сталін уже зовсім недавно, в своїй історичній промові 4 травня, приковує увагу всіх трудящих до людини, підкреслює потребу дбайливого ставлення до людей, кажучи, що найцінніший, найвишальніший капітал — то люди, кадри.

І тільки в світлі цих настанов і уваги вождя до науки, літератури й мистецтва треба розглядати прийом Ол. Довженка товаришем Сталіним. І ми, харківські письменники, на чуйне й уважне ставлення нашого великого вождя до людини і особливо до творчого робітника, повинні відповісти йому нашим теплим привітанням і створенням нових високохудожніх творів, гідних нашої країни, її переможної партії, її мудрого вождя.

Тов. Юрій Яновський, що недавно вернувся з Москви, поділився з присутніми враженнями від особистої розмови з тов. Довженком після прийому. Глибоко схвильований і зворушений тов. Довженко горить бажанням виправдати довіру й турботи вождя.

— Партія наша, — каже Х. Гільдін, — багата на постаті, що в роботі своїй виходять із стилю Леніна-Сталіна. Саме цей стиль такий властивий керівникам українського революційного народу тт. Косіорові і Постишеву, що віддають питанням розвитку української радянської літератури величезну увагу.

Виступи їх на пленумі правління СРПУ підбивають підсумки путі, що пройшла наша література, і дають ясну орієнтацію на майбутнє.

На Україні є чимало героїчних постатей, що вписали своє ім'я в історію визволення українського народу. Та не випадково товариш Сталін зупинився на Щорсі, бо він з першого моменту німецької окупації ішов як повноцінний більшовик, як витриманий учень Леніна.

Тт. Галушко, Кузьміч, Кальницький і інші говорили про знаменність зустрічі товариша Сталіна з тов. Довженком, про те, що таке ставлення до робітників мистецтва надає натхнення всім радянським письменникам для дальшої творчості, дає потужний імпульс для роботи.

Виступивши в кінці засідання зав. культпропу Харківського обкому КП(б)У т. Ніколаєв підкреслив, що прийом товаришем Сталіним тов. Довженка знаменує лінію партії, лінію, спрямовану на те, щоб залу-

чити до будування соціалізму всіх трудящих.

Ленін і Сталін не раз зазначали, що капіталізм ще дуже сильний у сфері духовної культури. Культура капіталізму отруює свідомість мільйонів трудящих мас, і цій загниваючій культурі ми повинні протиставити нашу велику більшовицьку культуру, національну формою і соціалістичну своїм змістом.

Українські письменники і їх харківський загін повинні давати високоідейну художню продукцію, прилучаючи тим мільйони трудящих України до будування соціалістичної культури.

Ці хвилюючі й цікаві збори активу харківських письменників закінчилися надісланням привітальної телеграми (див. стор. 183) любимому вождю товаришеві Сталіну, що підносить радянських письменників на дальше служіння великому соціалістичному мистецтву.

А. Крел

ЦК ВКП(б) товаришеві СТАЛІНУ

ДОРОГИЙ ТОВАРИШ СТАЛІН!

Сьогодні на загальних зборах радянських письменників індустріального Харкова ми прочитали про вашу розмову з кінорежисером Ол. Довженком. Тепле, любовне ставлення до нашого товариша, майстра соціалістичного мистецтва, символізує вашу виняткову увагу до питань соціалістичної культури, зокрема до питань культури квітучої радянської України, до творчості її великого народу, до всіх „великих і малих“, партійних і непартійних більшовиків могутнього фронту культури нашої прекрасної батьківщини.

Ваш голос звучав у промовах керівників КП(б)У, товаришів С. В. Косіора і П. П. Постишева, на пленумі Спілки радянських письменників України в нашій столиці — Києві.

У нашій боротьбі з недобитками націоналізму, які намагались накласти свої пазурі і на український культурний процес, ми повсякденно відчували ваше мудре керівництво.

В процесі розгрому нашою партією ворогів українського трудового народу радянська література України добилась величезних успіхів, і наші пленуми всеукраїнського правління і харківської організації, що недавно відбулися, прозвучали як переможна симфонія літератури більшовицької України.

Ваша мудрість підносить нас, названих вами „інженерами людських душ“, письменників індустріального Харкова, в нашій великій творчій роботі, що проходить в умовах повсякденного піклування й керування від харківської партійної організації, на чолі з товаришем Демченком.

Величезною радістю для кожного з нас буде виправдати ваше високе визначення нашої ролі в боротьбі за соціалізм і відповісти нашій славній партії і вам, вождеві трудящих

народів цілого світу, творами, гідними великої історичної дати — двадцятиріччя нашої влади.

Вся українська літературна громадськість з величезним ентузіазмом зустріла вашу ініціативу про створення фільму про Щорса, і зокрема харківська організація виділила своїх кращих письменників на допомогу Ол. Довженкові в збиранні й літературному оформленні матеріалу.

Ми запевняємо вас, що всю енергію, знання й здібності ми віддамо великій справі соціалізму, до якого переможно ведете ви трудяще людство.

Привіт вам, дорогий товаришу Сталін, від письменників індустріально-колгоспної Харківщини.

І. Кириленко, Ю. Смолич, Х. Гільдін, В. Кузьміч, Ю. Яновський, М. Хащеватський, К. Гордієнко, професор Ол. Білецький, Л. Юхвид, Я. Кальницький, Г. Коцюба, Н. Забіла, Ф. Сіто, В. Коряк, І. Сенченко, М. Трублаїні, С. Крижанівський, Блоштейн, І. Муратов, Гр. Петніков, Х. Левіна, М. Семенко, Д. Галушко, В. Владко, А. Каган, Ю. Шовкопляс, М. Ледянко, Ністер, М. Нагнибіда, Т. Масенко, М. Цінчевський, І. Каляник, О. Іваненко, І. Ковтун, О. Полторацький, О. Донченко, І. Вирган і інші.

ЛІТЕРАТУРНЕ ЖИТТЯ

Письменники України до двадцятиріччя Жовтня. На нараді активу письменників 8 червня обговорювалось питання про участь письменників Радянської України в створенні всесоюзного багатотомника „Дві п'ятирічки“ та двотомника, присвяченого підсумкам соціалістичного будівництва і національної політики партії на Україні.

Голова правління СРПУ А. Г. Сенченко у вступній промові розповів про завдання спілки в зв'язку з виданням до двадцятиріччя Жовтневої революції п'ятитомника „Дві п'ятирічки“ та українського двотомника. Тов. Сенченко повідомив про затвердження головної редакції цього двотомника в складі тт. Ашрафяна, Сенченка, Володарського, Тичини, Микитенка, Панча і Кириленка. Відповідальний секретар редакції двотомника — товариш Володарський.

Тов. Сенченко розказав також про розпочату вже роботу над створенням цього двотомника, зокрема, про створення українськими письменниками художніх портретів знатних людей-орденоносців Радянської України.

Відповідальний секретар головної редакції всесоюзного п'ятитомника „Дві п'ятирічки“ тов. Корабельников розповів, як посувається робота над створенням п'ятитомника, що готується за ініціативою М. Горького до двадцятиріччя радянської влади.

— Створити високохудожню галерею типів і характерів радянської країни, дати художні образи партійних і безпартійних більшовиків, показати зростання соціалістичної людини — таке одне з основних завдань „Двох п'ятирічок“, — сказав т. Корабельников.

Тов. Корабельников повідомив, як працюють окремі письменники РСФРР над створенням „Двох п'ятирічок“, та розповів про велику підготовчу роботу, яку провадить головна редакція.

Багатотомник „Дві п'ятирічки“ починається вступним томом: „Картини життя радянської країни за роки першої і другої п'ятирічок“. Цей том міститиме переважно нариси, фактично-документальні твори тощо.

Далі йдуть два томи „Люди п'ятирічки“. В них міститимуться романи,

повісті, вірші, оповідання, художні портрети тощо.

Четвертий том присвячується народній післяжовтневій творчості всіх республік Союзу. Основне завдання тому — показати багатий фольклор і зростання багатофарбної народної творчості за роки першої й другої п'ятирічок. Багато місця відводиться в цьому томі українській народній творчості.

П'ятий том — „Погляд у майбутнє“ — створюється при активній участі не тільки письменників, а й кращих радянських учених та інженерів. Цей том змалюватиме майбутнє СРСР найближчих десятиріч.

У редактуванні п'ятитомника бере активну участь М. Горький. Центральний орган партії „Правда“ повсякденно допомагає роботі над створенням збірника „Дві п'ятирічки“.

Присутні на нараді письменники розповіли про свої творчі задуми та участь у збірнику „Дві п'ятирічки“ і українському двотомнику. Вони тут же подали свої творчі заявки редакції „Двох п'ятирічок“.

У кінцевому слові тов. Сенченко підкреслив, що всі письменники Радянської України повинні якнайактивніше включитися в створення всесоюзного п'ятитомника і українського двотомника.

Вечір пам'яті Віктора Гюґо в Українській академії наук. 16 червня в конференцзалі УАН відбулося урочисте засідання з участю представників науки, літератури і мистецтва, присвячене 50-річчю з дня смерті видатного французького поета-гуманіста Віктора Гюґо.

В президії цього засідання були тт. Ашрафян, Бажан, проф. Білецький, академік Богомолец, проф. Величко, Гітель, Головка, Голованівський, академік Гольдман, Дзеніс, проф. Іванушкін, Кіллерог, Кочерга, Крилов, Кушнірьов, академік Палладін, Пятяк, Первомайський, Петровський, Рильський, А. Сенченко, Усенко, Хвиля, Н. Чередник, Шабловський.

Президент УАН, академік О. Богомолец у вступному слові відзначив, що радянська громадськість шанує Віктора Гюґо як видатнішого пись-

менника і гуманіста, що все своє життя прагнув соціальної правди, що мріяв про щасливе життя цілого людства. Але Гюго, виразний представник свого класу — радикальної дрібної буржуазії — не знав справжніх шляхів, які ведуть до соціального щастя людства, він не міг піднятися до розуміння потреби і неминучості класової боротьби, як основної передумови до створення загального щастя. Гюго — геніальний письменник і великий гуманіст, зрозумілий і близький нам, громадянам СРСР, своїм прагненням до правди, до щастя.

З великою, наповненою новими цінковими даними, доповіддю виступив професор О. І. Білецький (Харків). Він підкреслював, що Гюго для нас — один із тих каналів, якими ідуть наші симпатії до Франції — Франції великих гуманістів, філософів-матеріалістів, Франції великих революцій XVIII і XIX століття.

Царський уряд не любив Віктора Гюго, боявся поширення його творів. Царська цензура всіма способами намагалась паралізувати вплив творчості Гюго на російських читачів 30 — 40 рр. минулого століття. Реакційна російська преса, виконуючи волю уряду, різко виступила проти молодшої французької літератури. Коли в одному з російських журналів того часу з'явився переклад коротенького вірша Гюго на тему кохання, петербурзький мітрополіт Серафим особисто звернувся до царя Миколи I, бажаючи захистити церкву від наруги поезії. Цар наказав посадити на гауптвахту цензора, що пропустив цей вірш. А весь жах цього вірша полягав лише в тому, що там, між іншим, було сказано: „Коли б я був богом, я віддав би і небо й ангелів за твій єдиний поцілунок“.

Годі доводити, що до інших, соціально гостріших творів Віктора Гюго царська цензура ставилася з усією ворожнечею.

Особливо небезпечним здався царизмові роман „Знедолені“. Коли 1875 р. спробували інсценізувати цей роман, царська цензура категорично заборонила інсценізацію, мовляв, — „Знедолені“ пропагують комуністичне вчення.

Звичайно, обвинувачення Віктора Гюго в комунізмі — безпідставне. Він ніколи не був комуністом, хоч він не-

навидів царський уряд і цю ненависть неодноразово висловлював у своїх творах.

Як політик Гюго був невдаха. Зате він був блискучий письменник. Блискучий і плодотворний. Він дав 12 книжок драм, 20 книжок романів, 20 книжок критики і полемічних праць, 26 томів поезії. Крім того, ще після його смерті вийшло 14 томів перед тим надрукованих творів. Продуктивність справді легендарна.

Н. К. Крупська у своїх спогадах розповідає, що за років другої еміграції в Парижі, Володимир Ільїч охоче читав збірку віршів Віктора Гюго — „Відплата“.

— В цих віршах, — пише Н. К. Крупська, — багато якоїсь пишномовності, але в них все ж таки відчувається віяння революції.

— Віяння революції, — каже професор Бельський, — відчуваємо ми і в цих віршах, і в усій творчості Гюго, аж до останньої поеми і збірки „Жахливий рік“. В цьому збірнику „старий світ“, вітаючи зростаючу хвилю, закликає її спинитися. Вона зробила своє діло. Але навіщо вона все росте й росте, руйнуючи всі „святині“ — старі звичаї й закони, королів, жерців, злидні, невігластво, — всі укріплення й стіни, що їх він, старий світ, побудував навколо людського роду? Спинися, хвиле! А хвиля відповідає: „Ти гадав — я доплив, а я потоп асесвітній“. Ці вірші були написані після того, як Тьєр роздав Парижку комуни.

Буржуазний поет-гуманіст своєю інтуїцією не раз підносився до розуміння неминучості соціальної революції. Йї „віяння“ ми не можемо не відчувати в таких незабутніх образах, як образ революціонера Анжольраса і вуличного хлопця Гавроша із „Знедолених“.

Проф. Білецький правильно відзначає, що пролетаріат, який за провідом комуністичної партії перебудовує світ, є справжнім носієм справжнього гуманізму. Вперше за довгі віки історії новий героїчний клас вкладає в поняття гуманізму цілком конкретний зміст. Буржуазному гуманізму пролетаріат протиставить свій гуманізм, і словами геніального Сталіна — „треба, нарешті, зрозуміти, що з усіх капіталів, які є в світі, найцінніший і вирішальний капітал — люди“ — в ко-

лишнє розпливчате поняття „людина“ вкладає новий зміст і нове життя. Нова людина, народжена в нашій країні, країні будованого соціалізму, по-новому може прочитати і тих представників буржуазного гуманізму, до яких належить великий французький поет Віктор Гюго.

Сповнені невичерпної любові до життя, молодості, творчості, роман-

тичні мрії Віктора Гюго про **вільне** щасливе людство стають дійсністю в нашій країні соціалізму.

Вечір закінчився виступами т. Рильського, який прочитав уривок **із** свого перекладу „Король бавиться“ та акторів — Юрського, Самійленка і Кошевського, які прочитали переклади з Гюго тт. Бажана, Первомайського і Голованівського.

ТЕЛЕГРАМИ

Українська академія наук, українське товариство культзв'язку з **закордоном**, спілка радянських письменників України, оргкомітет спілки **художників** та скульпторів, ректори, професура та студентство Київського, **Харківського**, Одеського університетів надіслали ректорові Сорбонни Шарлетті телеграми до урочистого шанування 15 червня пам'яті Віктора Гюго в **зв'язку** з п'ятидесятиріччям з дня його смерті.

Українська академія наук просить Вас висловити французьким **ученим**, що зібралися для шанування безсмертної пам'яті Віктора Гюго, її щире пошану до цього великого письменника, що був одним з **найсміливіших** розумів і благородніших сердець, які дав людству великий французький народ.

Академія використовує цю знаменну нагоду, щоб **вітати** французьких учених від імені радянських учених України і висловити їм **нашій щирі** бажання працювати з ними над зміцненням франко-радянських культурних зв'язків.

Президент УАН БОГОМОЛЕЦЬ.

Спілка радянських письменників України просить Вас передати французьким письменникам, що ми разом з ними шануємо цей знаменний день, чудову і мужню постать великого французького письменника Віктора Гюго, що поставив свій міцний талант на захист **знедолених** і підняв свій могутній голос, накликаючи кари проти всякої реакції.

За дорученням письменників України.

Сенченко, Тичина, Корнійчук, Первомайський, Кулик, Микитенко, Панч, Кириленко, Головки, Фефер, Квітко, Ушаков, Городской, Кошленко, Кочерга, Голованівський, Іван Ле, Бажан, Щупак, Коваленко, Патяк.

Українське товариство культурного зв'язку з **закордоном** просить Вас прийняти висловлення високої пошани до великого Віктора Гюго, письменника й борця-гуманіста, який прославив свій народ у свій час і багато заслужив перед усім людством.

Ми висловлюємо з цього знаменного приводу впевненість у **плодотворному** розвитку франко-радянських культурних зв'язків.

Голова УТКЗ ВЕЛИЧКО.

Спілка художників і скульпторів Радянської України, відзначаючи п'ятидесятиріччя з дня смерті великого поета і борця-гуманіста Віктора Гюго, шанує в його особі великого художника слова, який в свій час запалив своєю творчістю пластичні мистецтва, сприяючи їх **вищому** піднесенню.

Комітет спілки: Хвиля, Кричевський, Петрицький, Седляр, Падалка, Крацько, Толкачов.

Ректор, професори й студенти Київського університету шанують славу пам'яті великого поета-гуманіста Віктора Гюго і просять Вас передати їхні щирі почуття французьким колегам.

Ректор КУШНАРЬОВ.

Ректор, професура й студенти Харківського університету просять Вас прийняти висловлення їхньої щирої пошани до пам'яті Віктора Гюго, великого письменника, що був великим борцем за знедолених, проти реакції.

Ректор НЕХВОРОСНИЙ.

Ректор, професура й студенти Одеського університету щиро приєднуються до шанування пам'яті великого французького письменника Віктора Гюго.

Ректор ШМІДТ.

Пам'ятник Т. Г. Шевченкові в колгоспі. Колгоспники артіль «Ясна зірка», Липово-Долинського району, відкрили пам'ятник великому поету-революционеру Т. Г. Шевченкові. На мітинг прибуло багато колгоспників з інших сел.

Після мітингу був влаштований колгоспний обід. Ввечері в саду відпочинку відбувся самодіяльний вечір, на якому виступав хорівий гурток, струнний і духовий оркестр.

Вечір грузинського поета. В червні столицю України—Київ—відав грузинський поет Сімон Чіковані.

6 червня в будинку вчених відбувся спеціально організований літературний вечір, присвячений гостеві—видатнішому сучасному поетові Грузії Сімону Чіковані.

У вступному слові поет-академік—Павло Тичина—нагадав про пригноблення царатом національних культур, провів паралель між розвитком грузинської та української поезії. Грузинська література, одна з найстаріших, найрозвиненіших літератур світу, довгий час була незнайома українському та російському читачеві. Зокрема, майже нема перекладів українською мовою грузинських поетів. Лише після того, як на з'їзді радянських письменників на ввесь зріст поставлено питання про взаємний зв'язок братніх літератур, з'явилися в РСФРР та на Україні переклади кращих зразків грузинської поезії.

Приїзд Сімона Чіковані ще більше зміцнить зв'язок між двома братніми

літературами—українською і грузинською.

Під бурхливі оплески присутніх письменників, студентів, грузинських робітників Павло Григорович вітає гостя грузинською мовою.

Тов. Адельгейм зробив доповідь про творчість Сімона Чіковані.

Усіх зацікавила й схвилювала доповідь тов. Чіковані. Він подав широкую картину історії грузинської поезії. Вже XII століття було створено шедевр світової поезії: „Той, хто носить барсову шкіру“—Шота Руставеллі. Подальші століття, коли Грузія була під зверхністю феодалів-завойовників, що нищили всякі прояви культури, позначаються занепадом грузинської поезії. З XVIII століття знову помічається значне піднесення й розвиток грузинської поезії.

Доповідач довів, що сила грузинської поезії—в її зв'язку з масами, в її народності, розповів про геніального поета Саят-Нову—поета народів Кавказу, про Гурамівелі, про Ніколо Бараташвілі, розповів про шляхи розвитку народного поета Грузії Галактіона Табідзе, про поетів, що йдуть разом з пролетаріатом.

Микола Бажан, Павло Усенко, Микола Терещенко, Давид Гофштейн, Максим Рильський, Яков Городской прочитали трьома мовами (українською, російською та єврейською) переклади віршів Сімона Чіковані.

Грузинською мовою читав і сам гість.

Артистка Н. Камінська прочитала переклади Пастернака й Спаського.

Молоді письменники братніх республік на Україні. Порядком творчих екскурсій молодих письменників, що їх провадить спілка радянських письменників СРСР, до Києва прибули письменники РСФРР, Білорусії, Грузії, Башкирії. У складі групи — 14 молодих письменників.

Вони оглянули київські музеї, музейне містечко, Українську академію наук, Софіївський собор, зоологічний садок тощо.

В останніх днях червня екскурсанти-письменники виїхали по Дніпру на Дніпрогес, Херсон, Одесу.

Разом з ними виїхало 8 молодих письменників України.

В літературній комісії УАМЛІН. В перших днях червня під головуванням С. Щупака відбулось чергове засідання літературної комісії УАМЛІН. На засіданні заслухали доповідь П. Колесника про Івана Франка (конспективний виклад основних тез розділу про творчість письменника до підручника історії української літератури).

Товариші, які виступали в обговоренні (Кирилюк, проф. Філіпович, проф. Попов, Йосипчук, Лебедев, Щупак та інші), відзначили сумлінну роботу тов. Колесника над проробкою матеріалу; самостійну постановку ряду нових питань; розв'язання по-новому важливіших проблем творчості, громадсько-політичної діяльності Івана Франка.

Наступне засідання літературної комісії УАМЛІН буде присвячене розділові підручника історії української літератури „Панас Мирний“.

Творчий вечір на квартирі письменника. Секція дитячої літератури Спілки радянських письменників України організувала і провела творчий вечір молодого поета - початківця Л. Лупана. Вечір відбувся на квартирі годови секції дитячої літератури Олександра Копиленка.

На вечорі були присутні: голова спілки радянських письменників України А. Г. Сенченко, тт. П. Тичина, П. Панч, Л. Квітко, Г. Коцюба, В. Собко, Л. Сукачов і інші.

Тов. Лупан прочитав кілька своїх нових поезій. Особливо цікавий вірш „Так починалось під Маковим“.

Товариші, що виступали з крити-

кою творів Л. Лупана, відзначили, що автор має дані і можливості вирости на хорошого поета.

З докладною критикою творчого доробку Л. Лупана виступив поет-академік Павло Тичина.

Новий твір єврейського поета Квітко. 15 червня правління СРПУ влаштувало творчий вечір єврейського поета Л. Квітко. Вечір відбувся на квартирі поета.

Зростання свідомості Йони Лейса — містечкового робітника, який стає героєм громадянської війни — така основна тема нової великої поеми Л. Квітко — „Йона“, розділ з якої він зачитав на вечорі.

На читанні були присутні: голова правління спілки радянських письменників України А. Сенченко, єврейські та українські поети, письменники й критики: Ністер, Резнік, Фефер, Ноах Лур'є, Бажан, Усенко, Щупак, Первомайський, Гофштейн, Голованівський, Мармур, Помиранс, Городской і інші.

Всі, що виступали, відзначили високу якість нової поеми Л. Квітко, зокрема її соковиту мову, майстерне використання єврейського фольклору та захоплюючий сюжет. В поемі автор застосовує прийоми сатири, висміюючи есерів, бундівців та інших ворогів робітничого класу.

Поема дістала високу оцінку у виступах присутніх.

До створення книги про єврейське село. Спілка радянських письменників України виділила бригаду єврейських письменників — Н. Лур'є, Н. Талалаєвського, Е. Шехтмана, яка виїздила до Сталіндорфського нацменівського району по матеріали для книжки, присвяченої п'ятиріччю цього району.

Книга вийде єврейською, російською й українською мовою.

Крім того, письменники зібрали матеріали про кращих людей для майбутньої книжки, яка має вийти до двадцятих роковин Жовтня.

Екіпаж АНТ-14 у харківських письменників. 15 червня харківських письменників одвідали керівники літака-велетня АНТ-14 ім. „Правди“ — червонопрапорні пілоти тт. Чулков, Нузберг

і старший штурман Панкрат'єв. Вони прибули разом з харківськими письменниками тт. Кузьмічем і Кальницьким, що брали участь в перельоті АНТ-14 Харків — Київ і назад.

Після доповіді голови Харківського обласного правління СРПУ тов. Кириленка про роботу Харківської організації письменників, герої-льотчики розповіли про завдання ескадрилі ім. „Правди“, про готування нових кадрів для майбутніх велетнів-літаків.

Творча нарада на квартирі письменника Гавриленка. Щирість — це поняття, без якого немислима людина нового соціалістичного суспільства. Світ, побудований на правді, на ідеях справжньої людяності (гуманності), вимагає від людей кришталево прозорих взаємин. Щирість, і тільки вона, остаточно і непохитно стверджує людину в новому соціалістичному суспільстві.

Цю проблему трактує у своєму романі „Щирість“ Володимир Гавриленко.

28 червня у себе на квартирі, в товариській обстановці, автор прочитав кілька розділів своєї роботи.

В обговоренні роману взяли участь письменники: тт. Кириленко, Юхвид, Муратов, Ходченко, Шовкопляс, Плахтін.

Визначаючи надзвичайну актуальність вибраної автором проблеми, товариші підкреслювали цікавий розворот теми оригінальності типу і обставин. Найслабше місце роботи — мова, нерівність і кострубатність стилю, що усвідомлює і сам автор.

Підбиваючи підсумки обговорення, голова обласного правління СРПУ тов. Кириленко, підкреслив високий рівень обговорення, конкретність поданої критики, в наслідок чого обговорення перетворилось на справжню виробничу нараду.

— Нехай автора не лякає суворість окремих оцінок, — закінчує своє слово тов. Кириленко. — Для доброго твору мало тільки самої правильно взятої ідеї. Потрібне художнє, образне розгортання матеріалу. Потрібна добра, соковита і яскрава мова. Зараз перед автором найсерйозніший етап роботи — етап остаточного відшліфування твору, боротьби за художню деталь. Спішити нічого. Більше наполегливо-

сті і системи. Немає ніяких сумнівів, що за нашою допомогою автор цілком упорається і з цим завданням.

Для остаточного викінчення і обробки рукопису — за постановою обласного правління СРПУ — тов. Гавриленко одержав двохмісячну творчу відпустку.

Зустріч харківських письменників з артистами. Наприкінці червня в Харківському театрі Російської драми відбулася зустріч творчого складу цього театру, артистів Воронізького великого радянського театру і Московського „Мюзік-Холла“ з харківським обласним правлінням спілки радянських письменників.

Голова правління спілки письменників Іван Кириленко в своєму виступі підкреслив величезне значення таких зустрічей для творчого зростання актора і драматурга. Далі він коротко ознаямовив присутніх з роботою останнього всеукраїнського пленуму радянських письменників.

Товариш Кириленко нагадав про блискучі промови товаришів С. В. Косіора, П. П. Постишева і П. П. Любченка на пленумі і про те величезне значення, яке вони мають для подальшого зростання і розквіту радянської літератури і мистецтва.

Наприкінці т. Кириленко розповів про величезне творче піднесення, з яким письменники розв'язують своє основне на сьогодні завдання: зустріти велике свято трудящих усього світу — двадцятиріччя Жовтня — творами, гідними цього юбілею.

Про почуття творчої радості, що сповняє наших „інженерів людських душ“, говорили всі, хто виступав після т. Кириленка: тт. Смолич, Гільдін, Кузьміч та інші.

Критик Гельфандбейн відзначив величезне політичне значення інтернаціонального конгресу оборони культури від фашистського варварства.

В дружній товариській бесіді артисти і письменники обмінялися враженнями від спектаклю „Аристократи“ в Харківському театрі Російської драми і гри окремих виконавців.

Всі одностайно зійшлися на тому, що такі творчі зустрічі дають величезну користь робітникам літератури і мистецтва, і треба систематично

працювати над ще щільнішим зближенням письменника і театра:

Одеські письменники у червоноармійців. У літніх таборах відбулася зустріч письменників м. Одеси з червоноармійцями.

Доповідь про завдання радянської літератури зачитав Ол. Жданович. З читанням нових творів виступили письменники Павліченко, Портенко і Брусиловський.

В обговоренні творів узяли активну участь бійці. В своїх виступах вони підкреслили необхідність поглибленого вивчення класичної й сучасної радянської художньої літератури.

Письменники зобов'язалися допомогти червоноармійцям в організації літературного гуртка і давати систематичну консультацію початківцям - письменникам - червоноармійцям.

Літературний вечір у Чернігові. В перших днях червня в Чернігові в Будинку Червоної армії відбувся великий літературний вечір. Перед численною аудиторією виступив з доповіддю голова Спілки радянських письменників України тов. Сенченко. Зачитали уривки своїх творів письменники: Леонід Первомайський, Андрій Головка, Яків Городской, Павло Усенко. З промовама виступили секретар обкому КП(б)У тов. Тодрес та критик тов. Щупак.

На вечорі були присутні: завідувач відділу культури і пропаганди лєнінізму ЦК КП(б)У тов. Ашрафян, директор УАМЛІН'у тов. Дзеніс. Виступили з своїми творами молоді письменники Чернігівщини, продемонстрував свою майстерність дитячий самодіяльний мистецький гурток школи ім. Леніна. В піснях, танках і музиці діти демонстрували свої мистецькі досягнення. Виступили тепло зустрінуті колгоспні дударі села Хоробричі Городнянського району.

Наступного дня відбулася творча нарада київських письменників з молодими чернігівськими письменниками та з активом.

Конкурс на дитячу п'єсу. У відповідь на заклик т. Постишева до українських письменників — створити дитячий репертуар — Державне видавництво дитячої літератури виділило 5.000 крб. для преміювання авторів за кращу п'єсу.

Тематикою п'єси може бути: показ нашої радянської дитини, її зріст, любов до нашої батьківщини, до наших вождів; героїка громадянської війни і участь у ній дітей; історична тематика; життя старої й сучасної радянської школи; колективізація сільського господарства і участь в ній піонерів - дітей; інтернаціональне виховання та міцний зв'язок дітей нашої країни з дітьми трудящих капіталістичних країн.

П'єса може бути написана віршованою формою й прозою.

Крім премії, автор відзначеної п'єси одержує говорар.

Студенти на збирання фольклору. Українська народна поетична, музична та художня спадщина, що її створили трудящі маси у формі пісень, художніх оповідань, казок, приказок тощо, досі у величезній своїй більшості існує як усна творчість.

Справа збирання, записування літературно-художньої спадщини не може бути розв'язана лише силами фахівців-етнографів, силами Етнографічного кабінету. Справі збирання та записування народного фольклору велику допомогу можуть подати студенти університетів, педінститутів та педтехнікумів, художніх та музичних учбових закладів і консерваторії.

В зв'язку з літніми канікулами, наркомат освіти запропонував цим учбовим закладам організувати студентство на збирання народної творчості. Запропоновано через відповідні кафедри організувати обробку зібраного фольклорного матеріалу та подати його до НКО у вигляді збірок, готових до друку. Ця робота зарховуватиметься, як науково-дослідна робота інституту або технікуму.

МУЗИКА

Концерт української народної пісні. В столициній консерваторії відбувся концерт - перегляд

обробки української народної пісні. Твори на теми народних пісень написані київськими композиторами на за-

мовлення науково-дослідної кафедри консерваторії.

На концерті були присутні: народний комісар освіти В. П. Затонський, заступник наркома А. Хвиля, президент Академії наук акад. Богомолец, нач. Управління мистецтва Наркомосвіти г. Кобленц, директор консерваторії проф. Луфер. Студенти й професура консерваторії тепло вітали гостей.

На концерті були продемонстровані перші досягнення в галузі кваліфікованої музичної обробки української народної пісні. Твори опрацювали композитори: Ревуцький, Іванівський, Лапшинський, Жданов, Скорульський, Компанієць та інші.

Твори написані для оркестру народних інструментів, хору, струнного квартету, сольного співу, скрипки, віолончелі, фортепіано та флейти. Виконували студенти консерваторії та квартет ім. Леонтовича.

Тов. Затонський у своєму виступі після концерту підкреслив велике значення, яке має народне мистецтво, і повідомив про створення при Українській академії наук Інституту народного українського мистецтва, що має збирати й розробляти український музичний і пісенний фольклор та образотворче мистецтво.

Літній сезон Харківського державного симфонічного оркестру. Досвід торішньої роботи Харківського державного симфонічного оркестру в міському саду ім. П. П. Постишева (Харків) з особливою силою підкреслює великий інтерес широких трудящих мас до симфонічної музики.

За поточний літній період оркестр обслужить харківський міський сад ім. П. П. Постишева, а також Червонозаводський сад культури та відпочинку.

Літній сезон симфонічних концертів цього року оркестр провадитиме під лозунгом дальшого ознайомлення широких трудящих мас із найкращими зразками класичної симфонічної музики, а також із творчістю українських радянських композиторів.

Оркестр у цьому сезоні також дасть цикл концертів, присвячених творчості композиторів наших національних республік.

Для допомоги слухачеві Державний симфонічний оркестр разом з орг-

комітетом українських радянських композиторів організують консультації, де композитори даватимуть довідки і поради з усіх питань музики.

Концерти супроводитимуться виступами спеціальних лекторів, які в формі лекції або конференсу знайомитимуть слухача з змістом концерту.

При музикальній раковині улаштуватимуться спеціальні виставки, присвячені тематиці кожного концерту, а також творчості видатних композиторів.

Протягом цього літнього сезону відбудуться гастролі кількох відомих закордонних диригентів, як от: Александр Сенкар (Німеччина), Карл Бамберг (Австрія), Якоб Горенштейн (Франція).

Оркестр покаже своїх молодих диригентів: Віммера, Гілдін, Штарка, Злобинського, які диригуватимуть на спеціальних концертах.

В концертах братимуть участь солісти оркестру.

Як і минулого року, оркестр даватиме спеціальні симфонічні ранки для дітей.

На сьогодні оркестр уже провів ряд концертів, що пройшли з значним успіхом.

Нова праця композитора Ф. Богданова. Композитор Ф. Богданов працює над великою симфонічною сюїтою на замовлення Народного комісаріату освіти України.

Сюїту композитор будує на мотивах пісень політкаторжан і засланих за часів царизму.

Колишні політкаторжани й засланці, які живуть і працюють тепер у Харкові, консультують композитора Богданова. Сюїту композитор має незабаром закінчити.

Обговорення нової опери „Трагедійна ніч“. Одеський завод ім. Жовтневої революції організував культпохід робітників з родинами на дачу політкаторжан. В похід взяли участь артисти підшефного театру опери та балету. Вони розповіли про свою роботу над новою постановою „Трагедійна ніч“. Виступали тт. Драчковський, інженер Безпальцев, майстер Фрідман, директор заводу Бобриков, автор опери—композитор Давькевич.

Література з музикознавства і театрознавства. Видавництво „Мистецтво“ має видати цього року багато літератури з питань музики й театру.

По театральній групі буде видано монографії: „П'ятнадцять років радянського театру на Україні“, монографія про народного артиста республіки Гната Юри, монографія про народну артистку республіки Литвиненко-Вольгемут, збірники — один, присвячений народній артистці Марії Зань-

ковецькій, другий — п'ятнадцятиріччю театру імені Франка. Крім того, буде видано підручник історії всесвітнього театру. По групі музики заплановано видати книги: „Пожовтнева музика УСРР“, два збірники народних пісень, великий збірник „Музичний фольклор України“.

Видавництво за цими темами вже визначило авторів. Рукописи надходять. На сьогодні вже одержано близько половини запланованих рукописів.

ТЕАТР

До підсумків театраль-ного сезону 1934-35 р.

Старіший український театр ім. Франка — театр столиці Радянської України, зміцнений висококваліфікованими акторами (Шумський, Яковченко, Самійленко, Кошевський — артист-режисер), під художнім керівництвом народного артиста республіки Гната Юри, досяг значних успіхів в опануванні театральної культури. Постави таких п'єс, як „Платон Кречет“ О. Корнійчука, „Майстри часу“ І. Черergi, „Соло на флейті“ І. Микитенка, свідчать про значні досягнення театру.

Звільнений від контрреволюційних націоналістичних елементів, зміцнений партійними кадрами, вийшов на широкий шлях творчої роботи один із кращих театрів Радянської України — театр ім. Шевченка — колишній „Березіль“. Постановою „Платона Кречета“, „Східного батальйону“, „Портрета“ та іншими п'єсами театр продемонстрував свою старанну, глибоку роботу над образом.

Велика сила колективу театру ім. Шевченка в тому, що він добре й систематично зв'язаний з пролетарським глядачем Харкова. Перед ним театр звітує про свою роботу, про окремі постанови.

Має певні досягнення і Харківський театр Революції. Про це свідчить зокрема постава п'єси „Маруся Шурай“ Ів. Микитенка.

Столичний театр опери і балету завдяки великій роботі, проведеній спеціальною урядовою комісією по зміцненню театру, показав високі зразки оперної культури,

особливо в поставі таких опер, як „Снігуронька“, „Кармен“, „Євгеній Онегін“, „Запорожець за Дунаєм“, „Гугеноти“, „Царева наречена“.

Після розгрому націоналістів швидко почали розвиватись і російські театри на Україні. Тут особливо треба відзначити роботу столичного театру російської драми ім. Шевченка. Цей колектив, під умілим керівництвом заслуженого артиста Республіки Л. М. Прозоровського, за короткий час виріс на один із передових театрів Радянської України. Театр з великим успіхом поставив п'єси: „Враги“ М. Горького, „Женитьбу“ Гоголя, „Бойці“ Ромашова, „Хороша жизнь“ Амаглобелі.

Зростає і харківський театр російської драми. За порівняно короткий час свого існування театр глибоко опрацював п'єси: „Чудесный сплав“ В. Кіршона, „Вагрова ночь“ Л. Первомайського, „Вишневый сад“ А. Чехова.

Єврейський театр України, створений на базі київського й харківського театрів, так само має значні досягнення — вистави „Перший єврейський рекрут“, „Цвей кунлемлах“, „Уріель Акоста“. Ці постанови свідчать про дружну, сумлінну роботу акторського колективу, про значну роботу театру над використанням народної пісенної і музичної творчості.

Польський театр України, в якому довгий час орудували націоналісти, зараз зміцнений новим керівництвом. Він поставив з великим успіхом п'єси: „Міщанин у дворянстві“, „Дорога квітів“.

Ростуть і обласні театри. Одеський театр Революції, театр ім. Заньковецької на Запоріжжі, театр ім. Шевченка у Чернігові, театр в Сталіно (кол. Харківськ. червонозаводський) користуються великим авторитетом, любов'ю трудящих мас.

Наполегливо, з комсомольською завзятістю працюють над опануванням театральної майстерності театри робітничої молоді. Це видно з роботи київського театру над постановою „Продовження буде“, харківського — „Бот“, „Аристократи“, одеського — „Чудесний сплав“.

Одним з великих досягнень театрального життя на Україні є значний зріст колгоспних театрів. Зараз маємо 32 колгоспні театри. Мають організувати ще десять. Колгоспні театри відіграють велику роль у боротьбі за нове колгоспне село, за піднесення добробуту колгоспників, за соціалістичну культуру на селі.

Відзначаючи хороше обслуговування перевиборчої кампанії рад, Наркомос преміював колгоспні театри: ім. Петровського, болгарський — ім. Дімітрова, охтирський (Харківська область), театр ім. Затонського.

Велику роботу ведуть німецький, грецький, єврейський колгоспні театри.

Наші театри оточені глибокою любов'ю і піклуванням радянської громадськості. Це ще більше зобов'язує їх наполегливо працювати над підвищенням своєї майстерності, над опануванням театральної культури. І тут одне з серйозних завдань, яке стоїть перед нашими театрами, — це використання всього кращого з творчості великих майстрів сцени — П. К. Саксаганського, М. К. Заньковецької, М. К. Садовського, М. Л. Кропивницького.

Немає сумніву, що театри Радянської України, критично засвоюючи класичну спадщину, спільно з радянськими драматургами завоюють нові висоти в боротьбі за соціалістичне мистецтво.

Сорок років сценічної і громадської роботи. Драматичний театр ім. Шевченка (кол. „Березіль“) інтенсивно готується до відзначення виняткового юбілею — сороколіття сценічної й громадської

роботи заслуженого артиста Республіки Івана Олександровича Мар'яненка, що працює в театрі з самого початку його організації.

За час своєї кількадесятилітньої роботи на сцені артист Мар'яненко виконав сотні ролей, створивши незабутні образи, zarazом показуючи прекрасні зразки акторського майстерства.

Гастролі Білоруського державного театру на Україні. 1-й Білоруський державний театр під художнім керівництвом заслуженого артиста республіки Л. М. Літвінова, в зв'язку з п'ятнадцятиріччям свого існування, відбуває гастрольну подорож по СРСР.

На Україні театр гастроллював у Києві, Харкові й Одесі. Його спектаклі скрізь користувалися великим заслуженим успіхом.

Театр показав такі п'єси: К. Чорного — „Батьківщина“, К. Крапиви — „Кінець дружби“, В. Голочніна — „Великодушність“, Н. Біль-Білоцерковського — „Життя кличе“.

З України 1-й Білоруський державний театр виїхав на гастролі до Ленінграда.

Харківський театр революції у Воронежі. Харківський театр революції 1 червня розпочав вистави у Воронежі. Гаряче прийняв глядач першу постанову — п'єсу І. Микитенка „Марусю Шурай“.

„Маруся Шурай“ і „Дівчата нашої країни“ І. Микитенка, „Назар Стодоля“ Т. Шевченка, „Після балу“ Н. Погодіна і „Хороше життя“ С. Амаглобелі — такі постанови привезено до Воронежа. Репертуарна лінія показує, що під час гастролей театр хоче продемонструвати перед трудящими Воронежа також багатство українського фольклору, показати, як критично він опанував культурну спадщину. Цьому завданню цілком відповідає „Маруся Шурай“, до цього ж типу п'єс належить і „Назар Стодоля“, що вперше буде показаний у Воронежі.

Театр розгортає широку масову роботу з робітничим, червоноармійським та колгоспним глядачем.

Колгоспний театр. Перший київський колгоспний театр, що обслуговує приміську смугу, після ре-

організації твердо став на ноги і являє собою тепер міцний культурний колектив.

Репертуар театру такий: „Загибель ескадри“, „Мій друг“, „Містечко Ладеню“, „Прорив у кохання“, „Наталка-Полтавка“, „Одруження“, „Чудесний сплав“, „Власність“, „Маруся Шурай“ та „Платон Кречет“.

Протягом останніх місяців театр обслужив 70 колгоспів, 22 учбові заклади.

К І Н О

Творча зустріч письменників і кінематографістів. На київській кінофабриці відбулась зустріч письменників з творчими працівниками кінофабрики. Зустріч пройшла під знаком творчого зближення працівників української радянської літератури і кінематографії.

У зустрічі взяли участь письменники: Л. Первомайський, Я. Городської, А. Патяк, С. Голованівський, А. Головко, Л. Квітко, П. Усенко, Н. Рибак та інші, режисери, оператори, актори, сценаристи кінофабрики.

Після перегляду картини „Дивний сад“ (режисер Френкель, сценарій Заца) та уривків з картини „Суворий юнак“ (режисер Ром, сценарій Ю. Олеші) відбулося обговорення проглянутої продукції. Одночасно промовці висвітлювали питання творчого контакту працівників літератури й кіно та піднесення ідейно-художнього рівня продукції Українфільму.

Заступник директора кінофабрики тов. Загорський розповів про фільми,

Актори робили культвидазки на поле, разом з колгоспниками випускали стінні газети, проводили інструктивні наради з гуртками самодіяльного мистецтва, конференції глядачів, масові вечори, організовували драматичні гуртки. Для керівників гуртків улаштовували короткотермінові семінари.

Тепер київський колгоспний театр перебуває у гастрольній подорожі на Чернігівщині.

які має виготовити до двадцятиріччя радянської влади: фільм про Щорса (режисер Довженко), „Дніпро“ (режисер Кавалерідзе) та інші.

Робота І. Кавалерідзе. Режисер-орденоносець І. Кавалерідзе закінчив знімати на київській кінофабриці фільм „Прометей“ (про Тараса Григоровича Шевченка).

Ближчим часом автор-режисер Кавалерідзе розпочне працювати над новим фільмом „Дніпро“, що є третьою частиною трилогії (перша частина „Коліївщина“, друга — „Прометей“). Фільм „Дніпро“, побудований на матеріалі будівництва дніпровської греблі, відіб'є велетенські успіхи соціалістичної перебудови господарства УСРР.

Кінофільм „Запорожець за Дунаєм“. Фабрика звукопису Всесоюзного радіокомітету готується до запису на плівку відомої української опери „Запорожець за Дунаєм“ у виконанні київського державного театру опери та балету.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Виставка народного мистецтва. Народний комісаріат освіти УСРР і оргкомітет спілки радянських художників України готують до XVIII річниці Жовтня велику виставку народного мистецтва.

Основним відділом виставки буде післяжовтнєве народне мистецтво: килими, вишивки, різьба, малярство, кераміка тощо. В цьому ж відділі будуть показані ансамблі оформленого житла робітника та колгоспника.

Нові художні скарби. Наприкінці червня Харківська україн-

ська картинна галерея збагатилася на великий художній скарб—картину видатного художника Іллі Рєпіна. Картину знайдено в Липецькому районі на Вороніжчині.

Після невеликої реставрації картину буде виставлено для огляду.

Крім цієї картини галерею мають поповнити художніми творами з Товчанського та Лубенського музеїв.

1 вересня галерея буде відкрита для відвідування.

Київська обласна виставка дитячих робіт. В сере-

дині червня в Києві в приміщенні художнього музею відкрилася виставка дитячих художніх робіт, організована обкомом ЛКСМУ, обласною та художнім музеєм.

На виставці — 2000 робіт (малюнок, скульптура, різьба та випалювання по дереву), добраних під час обласного конкурсу.

В Оргкомітеті спілки художників і скульпторів. За-контрактовано 168 художників, скульп-

пторів і граверів для участі у VII Всеукраїнській художній виставці. Виставка буде наприкінці цього року. Кращі експонати будуть надіслані на I всесоюзну виставку, що відбудеться в Москві 1936 року.

До двадцятиріччя Жовтневої революції у Москві відкривається виставка „Донбас у мистецтві“. У виставці візьмуть участь київські художники: проф. Кричевський, Світличний, Таран, Савін та скульптор Кратко.

НАУКА

Червнева сесія ради УАН. 22 червня закінчилася червнева сесія Української академії наук. Те, що на сесії заслухано було щось із п'ятдесять доповідей, свідчить про інтенсивність наукової роботи УАН. Після останньої сесії пройшло лише два з половиною місяці. Кількість доповідей можна було б ще збільшити, не знижуючи їх якості. Але головне завдання сесії було — показати всю наукову продукцію УАН за останні три місяці та виявити головні риси і напрям роботи Академії. І в суті теоретичних доповідях, і в доповідях з питань практичного характеру треба насамперед відзначити актуальність їх проблематики і щільний зв'язок з завданнями нашого соціалістичного будівництва.

На пленарному засіданні ради академік О. Г. Гольдман дав докладний критичний огляд сучасного стану питання про напівпровідники та випростання електричного струму і одночасно повідомив про досягнення інституту в цій галузі.

На засіданні біологічної групи академік М. Г. Холодний повідомив про свої досягнення в галузі гормональної, тобто біохемічної регуляції функцій рослин, в якій роботи його лабораторії мають у науці провідне значення. Доповідь акад. Холодного „Нові дані з фізіології проростання насіння“ становить великий науковий і практичний інтерес.

Школа академіка М. Г. Світальського, як відомо, тепер провадить велику роботу з вивчення корисних копалин Нагольного краю та розшуків нафти під так званим роменським соляним куполом. Два його учні-комуністи Л. А. Лепкаш та К. А. Жуковський — зробили допо-

віді: перший — „Геологічна карта четвертинних покладів УСРР“ а другий — „Корисні копалини чернігівського Полісся“. Поруч з ними на засіданнях соціально-економічної групи заслухані були доповіді акад. К. Г. Воблого: „Корисні копалини Полісся УСРР та їх промислове використання“ і акад. Л. М. Яснопольського: „Про значення хібіньських апатитів для України“.

Поруч з яскравою теоретичною доповіддю академіка В. П. Плотнікова — „До формулювання II і III закону термодинаміки“ — відбувся ряд доповідей учнів академіка Е. О. Патона в галузі теорії й практики електрозварювання та акад. П. М. Супруненка і його учнів у питаннях транспортної механіки — про нові наслідки у вивченні динаміки рухомого складу поїзних систем. Акад. Супруненко дав математичний метод для „визначення кривих опору рухів та коефіцієнта тертя при гальмуванні за допомогою зворотного інтегрування диференціального рівняння руху поїздів“.

Жваво й цікаво пройшли засідання медичної групи. Академік М. Д. Стражеско та його учні І. В. Базилевич і В. Х. Василенко, а також проф. Н. Б. Медведєва з патологічного відділу акад. О. О. Богомольця повідомили про важливі наслідки їх роботи над вивченням втрати при захворуваннях різних органів. З того ж відділу доцент М. М. Горев яскраво довів периферійне пошкодження анафілактичного шоку. Це має велику вагу для розуміння взагалі співвідношень центральної нервової системи й периферійних клітин та органів регулювання функцій організму. Велику увагу притягла допо-

від члена - кореспондента УАН проф. В. П. Філатова про пересаджування рогівки від трупа. Доповідь супроводилася демонстрацією сліпих, що після операції вже рік читають і пишуть. Величезні можливості для пересадки рогівки дозволяють ставити питання про утворення спеціального інституту, де тисячам сліпих буде повернена радість життя і працездатність.

Жваві дебати викликала доповідь проф. Томіліна, що показав повну незадовільність сучасного обліку захворювань, який застосовують лікарні. Необхідно змінити цілком формальну, канцелярську систему цього обліку на такий, що давав би змогу керівним органам орієнтуватися, в якому напрямі треба провадити боротьбу з захворюваннями.

Доповідь неодмінного секретаря УАН акад. О. В. Палладіна — „Звіт про роботу УАН за 1934 р.“ — на прикінцевому засіданні ради УАН була зразком здорової об'єктивної критики цієї роботи. На тому ж засіданні рада ухвалила піднести клопотання про утворення в складі УАН нового, двадцять четвертого інституту — для вивчення народної художньої творчості УСРР.

За перше півріччя поточного року, крім двох сесій, в УАН відбувся ряд конференцій, скликаних окремими інститутами з дуже важливих проблем. Ці конференції, як показав досвід, мають велике значення як для дальшого прогресу науки, так і для об'єднання навколо авторитетних учених УАН талановитих дослідників периферійних, галузевих інститутів і одночасно для пов'язання їхньої наукової роботи з установами, що керують практикою соціалістичного будівництва.

Червнева сесія ще раз яскраво показала, що Українська академія наук змінюється, росте, поширює і поглиблює свою теоретичну й практичну наукову діяльність, дедалі щільніше пов'язуючи її з спільною роботою всіх трудящих великого СРСР, що за проводом комуністичної партії, на чолі з вождем її товаришем Сталіним, віддають всі сили на побудування безкласового соціалістичного суспільства.

Скликання конференції молодих учених України.

ЦК КП(б)У схвалив постанову ЦК ЛКСМУ і Народного комісаріату освіти про скликання у вересні 1935 року конференції молодих учених України.

Затверджено такий порядок денний конференції:

1) Вступне слово т. Затонського про завдання готування більшовицьких наукових кадрів на Україні.

2) Наукові доповіді молодих учених по сесіях: біологічних, фізичних, хемічних наук і історико-літературного та філософського циклів.

3) Робота секцій: фізико-математичної, хемії, біології, геології, географії, історії, літератури і філософії.

Для керування секціями конференції ділено таких товаришів: Дзеніса, Сараджева, академіків — Палладіна, Плотнікова, Гольдмана, тт. Ан. Сенченка, Кіллєра, Гребенкіна, Щупака.

Загальне керування роботою конференції доручено тт. Затонському, Ашрафяну і Андрєєву.

Кращі доповіді на конференції будуть премійовані. Встановлено 20 премій на загальну суму 10.000 крб.

Для участі в конференції молодих учених України мають запросити представників ряду університетів Союзу.

Нагородження орденом Леніна академіка Писаржевського. Центральний виконавчий комітет СРСР, беручи на увагу видатні заслуги академіка і заслуженого діяча науки УСРР Л. В. Писаржевського в справі наукового опрацювання найважливіших проблем хемії і готування нових кадрів учених і молодих спеціалістів за радянської влади, нагородив академіка Л. В. Писаржевського орденом Леніна.

Рідкі експонати. Проскурівський науковий музей зібрав ряд цінних і рідких експонатів. В залізничній школі виявлена надто цікава і рідка картина, яка змальовує феодальний побут Італії XVI століття. Картина зображає приймання поміщиком податків від кріпака.

Знайдено також книгу, яка написана на замовлення феодала Стецького ще до початку книгодрукування. Цей великий том написано на пергаменті латинською мовою від руки, монахом. Великі літери розмальовані листовним золотом і мініатюрами.

ПРИВІТАННЯ РОМЕН РОЛЛАНОВІ

ПРИВІТ ВИСОКОМУ МАЙСТРОВІ І ДРУГОВІ!

Дорогий Ромен Роллан! В дні, коли Ви вперше вступаєте на землю нашої великої батьківщини, кращі представники світової літератури, Ваші друзі і соратники, зібрались на Міжнародний конгрес захисту культури проти варварства, фашизму, на захист СРСР.

Українські радянські письменники палко вітають Вас, великого письменника, вірного друга Радянської країни і всього трудячого людства. Радянські письменники бачать у Вашій особі видатного гуманіста, високого майстра, вчителя не одного літературного покоління. Ми вітаємо Вас, як кращого представника міжнародної інтелігенції, який бореться проти фашизму, проти нових війн, проти середньовіччя, за справу миру, за справжню культуру, за кращі ідеї людства, виразником яких є наша соціалістична батьківщина.

З доручення Спілки радянських письменників України:

А. Сенченко, Г. Кириленко, М. Бажан, Л. Первомайський, Г. Фефер, Я. Городской, С. Щупак, Б. Коваленко, Арк. Любченко, О. Копиленко, Ю. Смолич, А. Патак, Н. Ушаков, С. Левітіна, Л. Квітко, Д. Говштейн, Ю. Яновський, С. Голованівський, П. Безпощадний, Г. Кочерга, Г. Коцюба, В. Кузьміч, П. Усенко, М. Тардов.

ПО РЕСПУБЛІКАХ СРСР

РСФРР

Великий гість країни Рад. 23 червня 1935 року здійснилась давня жагуча мрія великого французького письменника-гуманіста Ромена Роллана.

Поїзд м'яко підкотив до перону Білорусько-Балтійського вокзалу і привіз до центру світової пролетарської революції - радянської Москви — Ромена Роллана. З вагона вийшла сутула постать, що зігнулася під вагою шляху, який він пройшов відтоді, коли стояв „осторож від сутички“, до цих днів, коли він „став у ряди СРСР“. Але ця вага не схилила йому голови. Вона впевнено піднесена — ця сива, велична голова людини, що прокричала на весь світ: „Держіть убійників“, закликаючи народи світу об'єднатися проти палів війни.

Ромен Роллан вперше в СРСР. Протягом останніх 15 років він не відїздив із невеличкого міста в Швейцарії, в якому він живе.

На пероні його палко вітали представники радянської літератури і мистецтва. Ромен Роллан широким жестом з'яв капелюх і обличчя його осяяла м'яка й радісна посмішка. Він приїхав до міста, про яке мріяв здавна, він приїхав до своєї батьківщини. „Моя батьківщина не Вчора. Моя батьківщина — Завтра“, — писав він. Він приїхав до країни, де Завтра перетворилось на Сьогодні. Він вітає своїх друзів.

У розмовах з представниками радянської преси Ромен Роллан заявив:

„Я щасливий, що зміг приїхати до СРСР, в цю обітовану землю всього людства. Коли б я був молодий, я з'їздив би і оглянув найвіддаленіші закутки Союзу. Перш за все нові, молоді республіки: Татарстан, Казакстан, Дагестан, Узбекистан і Таджикистан, — ці молоді країни, де найглибше відчувається розквіт життєвих сил, оскільки там живуть колись гноблені і за царизму відсталі народності. З великою ненавистю розповідає він про занепад, про безвихідність культури на Заході, де молоді, що закінчую вищі учбові заклади, не знає, куди прикласти свої сили. Він з любов'ю говорить про своїх товаришів, що кожен по-своєму повернулись

обличчям до комунізму, до СРСР — цього оплоту миру всіх народів. Він називає прізвища Андре Жіда, Андре Мальро, Жан Рішар Блока.

І знову повертається до СРСР. — „Я щасливий, — говорить Ромен Роллан, — що саме в СРСР, в цій чудесній молодій країні, я, нарешті, зможу потиснути Горькому руку“. Великий письменник висловив бажання обов'язково відвідати „Большевську кому-ну“. — „Я дуже хочу побачити ваше велике мистецтво виховувати і переконувати людей“.

Гостинно прийняла країна Рад дорогого гостя. Про велику любов до письменника свідчать колосальні тиражі і численні видання, якими розійшлися його книги серед багатомільйонного радянського читача. Але не тільки в цьому виявляється глибока повага до великого майстра світової культури. Ось аспірантка Ленінградської державної академії мистецтвознавства Б. С. Урицька готує до захисту дисертацію „Ромен Роллан — музичний мислитель“. Багато молодих радянських учених вивчають твори Ромена Роллана. Країна Рад знає свого друга, а Ромен Роллан має цілковиту підставу заявити: — „Ваша батьківщина є також і моєю батьківщиною“.

Великий французький письменник і його дружина Марія Павловна оглянули Кремль, ознайомилися з загальним розташуванням його, з його історичними цінностями (старовинні будинки, „цар-пушка“ „цар-колокол“ і ін.), відвідали Державну збройну палату та великий Кремлівський палац тощо.

Поети України в Ленінграді. Глибоко насичене творчим змістом перебування поетів України в славному місті Леніна. На чолі делегації — голова СРПУ тов. А. Г. Сенченко. В складі делегації відомі поети України: Микола Бажан, Леонід Первомайський, Павло Усенко, Сава Голованівський, Давид Гофштейн, Лейб Квіток, критик Самійло Шупак.

На Олександрівському вокзалі делегацію письменників України тепло зустріли представники ленінградської спілки письменників на чолі з секретарем

спілки тов. Беспамятновим і актори академічного театру драми (кол. Александрінської) на чолі з К. Державним та представники преси.

Першого ж дня делегація відвідала спілку письменників. Тут відбулася товариська зустріч, в якій взяли участь ленінградські письменники: М. Козаков, В. Шишков, Н. Браун, С. Спаський, О. Бергольд, І. Садоф'єв, А. Решетов та ін. У жвавій бесіді накресливалися далішні шляхи творчої дружби. У всіх ленінградців (та це можна було спостерігати і в Москві) на вустах ім'я П. П. Постишева. Про його промову на останньому пленумі письменників України говорять скрізь, вона багато дала письменникам усього Союзу. Інтерес до побудови творчої роботи на Україні — загальний і величезний.

Велика тема — переклади. Згадують усі хиби й курйози в цій галузі. Здружуються, щоб краще перекладати твори один одного.

А. Г. Сенченко запрошує ленінградських письменників приїхати до Києва. Запрошення приймають одностайно. І. Садоф'єв розповідає М. Бажанові про першу поїздку ленінградців на Україну, але це було давно. А. Решетов передає Я. Городському побажання ленінградських поетів ближче ознайомитися з українською, а також російською поезією на Україні. М. Козаков просить С. Щупака в доповіді на спеціальному вечорі висвітлити поезію українську, єврейську і російську.

Делегація оглядає прекрасний особняк Будинку письменників ім. Маяковського, бібліотеку, кабінети, знайомляться з ляльковим театром Будинку.

Того ж вечора на прем'єрі „Вагрової ночі“ Л. Первомайського в філіалі академічного театру драми один із керівників театру — К. Державин виголошує промову про велику літературу України, про зріст республіки, про перемоги більшовиків її на чолі з тт. Косіором і Постишевим. Робітничий глядач дружно вітає всю делегацію і, зокрема, автора п'єси.

Після вдалої постанови п'єси відбулася товариська зустріч делегації з активом академічного театру драми і представниками ленінградських письменників, серед яких були С. Маршак, В. Шишков, челюскінець С. Семьонов,

Беспамятнов та ін. У дружній бесіді були відзначені і сильні і слабкі сторони постанови. А головне — закріплено контакт письменників і акторів двох визначніших центрів. Говорили на зустрічі заслужений діяч мистецтва Б. Сушкевич (керівник академічного театру), А. Сенченко, К. Державин, С. Маршак, засл. арт. Гімме, С. Щупак, Л. Первомайський, Беспамятнов та ряд акторів.

На запрошення Б. Сушкевича делегація другого дня відвідала велику сцену академічного театру драми і бачила цікаву постанову „Петро 1“ А. Толстого. Наступного дня ввечері письменники були на постанові Московського державного єврейського театру (що гастролює саме в Ленінграді) — „Король Лір“. Державний єврейський театр відзначив прихід письменників України. Артистка іменитова від імені колективу театру гаряче привітала гостей. Переповнений глядачами зал дружно аплодував. Ця зустріч набуває тим більше радісного характеру, що єврейський театр цими днями розпочинає свої гастролі в столиці України — Києві. Постава п'єси „Король Лір“ захопила делегацію. Це — величезна зарядка для роботи письменника. В антракті запросили гостей за куліси, де відбулася зустріч з народним артистом Республіки Міхоелсом, засл. арт. Зускіним і рядом акторів театру. Письменники висловлювали своє захоплення постановою і особливо грою Міхоелса і Зускіна. На зустрічі була присутня народна артистка Республіки Корчагіна-Александровська (академічна драма). Тепло прощалися з колективом до скорого побачення в Києві. Залишали театр пройняті свідомістю величезної перемоги радянського мистецтва в „Королі Лірі“.

26 червня відбувся великий вечір українських поетів, в якому взяли участь визначні поети Ленінграда. Цьому вечору присвячено спеціальні сторінки в „Літературном Ленінграді“, „Резке“ та ін. Приїзд поетів України, безумовно, посуне вперед справу взаємних перекладів.

Велику творчу зарядку дістають поети від знайомства з сучасним Ленінградом, з пам'ятниками країни, з природою міста Леніна. Встигли побувати в Петергофі, в „Детському Селе“ бачили палаци, фонтани, чудеса

„Ермітажа“ (в тому числі знамениту особу кладовую“ з найціннішими золотими колекціями виробів скіфських і сарматських часів).

Інтерес до перебування поетів України в Ленінграді великий. Закликали до себе театри, українське земляцтво, представники флоту. Все це — показники зрослої авторитету української радянської літератури, авторитету, що ґрунтується на значних творчих успіхах, досягнутих під керівництвом КП(б)У і її керівників тт. Косіора і Постишева.

На кожному кроці делегати відчували грандіозні успіхи ленінградських пролетарів і більшовицької організації. На вулицях і в театрах, при ознайомленні з містом-великетом — скрізь видно творчу роботу і перемоги, здобуті містом Леніна під керівництвом покійного С. М. Кірова і те бурхливе піднесення, що відбувається зараз, якого дійшли ленінградські більшовики під керівництвом товариша А. Жданова.

Увага партійних організацій, преси, громадськості до поетів України свідчить про глибокий інтерес ленінградської громадськості до зростаючої української літератури.

Пам'яті великого поета. В 136 роковини з дня народження А. С. Пушкіна на його могилі в с. Михайлівському відбулася громадянська панахіда.

До села Михайлівського виїздили пушкіністи Якубович, Модзалевський, письменник Юрій Тинянов і ін. Разом з ними виїздила також група артистів ленінградських державних театрів, яка провела художню частину урочистого засідання, присвяченого пам'яті поета. На засіданні була численна аудиторія в клубі с. Михайлівського.

Великий успіх „Платона Кречета“ на сцені МХАТ. 13 червня у фільмі МХАТ була показана прем'єрою п'єси О. Корнійчука „Платон Кречет“ в перекладі з української І. А. Круті, в постанові заслуженого діяча мистецтва І. Я. Судакова, художників А. Д. Гончарова і Л. П. Попова.

Роль Платона Кречета виконував заслужений артист Республіки Б. Г. Доброврахов, роль Ліди — А. О. Степанова, Береста — заслужений артист

Республіки В. О. Топорков, Марії Тарасівни Кречет — заслужена артистка Республіки Н. В. Тіхомірова.

На прем'єрі, яка пройшла з великим успіхом, були присутні: секретар ЦК ВЛКСМ тов. Косарев, нарком здоров'я РСФРР тов. Камінський, наркомфін тов. Гринько, зав. сектора мистецтв ЦК ВКП(б) тов. Дінамов, голова Головреперткому тов. Літовський, представники літератури, мистецтва, преси, радянської громадськості червоної столиці.

П'єса була тепло прийнята глядачами, які влаштували захоплену овацію авторів, виконавцям, постановникові — заслуженому діячеві мистецтва Судакову, художньому керівникові МХАТ народному артистові Республіки В. І. Немирович-Данченкові.

По закінченні спектакля керівники МХАТ і артисти, які брали участь у спектаклі, поділилися вражіннями про результати своєї роботи над п'єсою.

В. І. Немирович-Данченко спинився головним чином на значенні п'єси Корнійчука в драматургії, на її питомій вазі у творчості молодих драматургів національних республік, зокрема української.

— Кілька днів тому, — говорить В. І. Немирович-Данченко, — я мав приємність вітати газету „Вісті“ з нагоди п'ятнадцятиріччя з дня її українізації. У своєму привітанні я відмічав, що п'ятнадцятирічний юбилей українізації центрального органу українського уряду є перемога України на культурному фронті.

Два дні тому Україна, а разом з нею і весь Союз, святкували п'ятнадцятиріччя звільнення столиці України від білополяків. А вчора в столиці Союзу ми були свідками ще однієї перемоги квітучої Радянської України, перемоги, яка виявилась у прекрасному успіхові п'єси Корнійчука, поставленої на сцені МХАТ і тепло прийнятої глядачем.

У світлі цих перемог не можна не зупинитися докладно на значенні п'єси Корнійчука в нашій драматургії і творчому шляху українського автора талановитого твору, яким є „Платон Кречет“.

Молодий Корнійчук, у якого творчезиття ще попереду, є справжній драматург, талановитий письменник.

Від багатьох наших молодих драматургів він відрізняється тим, що володіє почуттям театральності, володіє природою театру. Це рідке поєднання всіх якостей в одному письменникові зустрічається раз на двадцять років. Мало дати талановитий твір—треба ще володіти особливими даруванням і дати п'єсу, яка має театральність. Ця риса відразу ж почувається у Корнійчукові. І я вірю, що т. Корнійчук найближчими роками дасть ще ряд видатних драматургічних творів, ще більш зрілих і досконалих в сценічному відношенні.

— Під час роботи над п'єсою,—говорив далі Немирович-Данченко,—ми всі переживали глибоку вдячність українському народові, що випестував такого талановитого сина, яким є драматург Олександр Корнійчук.

Заслужений діяч мистецтва І. Я. Судаков, який керує постановою „Платона Кречета“, так сформулював п'єсу Корнійчука:

— Я і колектив артистів МХАТ, що брали участь у п'єсі „Платон Кречет“, працювали над нею з великою радістю. П'єса жива. Вона відображає наше життя і глибоко реалістична. П'єса Корнійчука—вдячний матеріал, на якому ми мали можливість створити спектакль, що відгукується на лозунг товариша Сталіна—„Кадри вирішують все“. Цим спектаклем ми творчо включились зняряддя мистецтва у боротьбу за виконання вказівок вождя.

Ми, весь артистичний колектив, задоволені п'єсою, її змістом, темою і вмілою реалізацією її. П'єса сповнена реалістичної правди. Вона є на даному етапі кращою п'єсою в Союзі.

Після вистави за товариською вечерею артисти МХАТ і автор поділилися своїми враженнями. В бесіді взяли участь тт. Дінамов, Літовський, заслужений діяч мистецтва Судаков, письменник Іван Микитенко та інші.

Відповідаючи на привітання й поздоровлення присутніх, тов. Корнійчук сказав:

— Я гордий з того, що моя п'єса „Платон Кречет“ є першою українською п'єсою, яка поставлена на сцені МХАТ СРСР ім. Горького. З цього часу ми повинні почати систематичний зв'язок з театром світового значення, яким є МХАТ.

Те захоплення, з яким зустрів мою п'єсу московський глядач, і ваші теплі відгуки не запаморочать мене. Я знаю недоліки своєї творчої роботи і особливо наочно відчув їх у спільній, дружній роботі над „Платоном Кречетом“ у МХАТ'і.

Моїм творчим ростом і сьогоднішнім успіхом у глядачів я зобов'язаний радянській владі, нашій партії. Радянська влада і партія дали мені можливість міцно стати на ноги, твердо ходити по звільненій від панів, поміщиків і капіталістів радянській землі. Ось чому моя заповідна мрія—багато і вперто працювати і разом з вами створити рід, достойну великої історичної дати двадцятиріччя радянської влади, двадцятиріччя перемоги диктатури пролетаріату.

17 червня МХАТ закінчив сезон постановкою платної вистави „Платон Кречет“.

Новий сезон 1935-36 р. МХАТ відкриває п'єсою „Платон Кречет“.

Конкурс на масову пісню. „Правда“ разом з спілкою радянських письменників і спілкою радянських композиторів оголосила конкурс на створення тексту й музики масової радянської пісні російською мовою. Тема: героїчна боротьба радянського й закордонного пролетаріату за соціалізм, захист соціалістичної батьківщини, трудовий героїзм, побут робітників і колгоспників, життя радянської молоді; пісня про кохання, колицька, студентська, спортивна пісня. Термін конкурсу—15 жовтня, 1935 року. Встановлено 10 премій. Дві перших по 3 тис. крб., 4 других по 2 тис. крб. і 4 третіх—по 1 тис. крб. Твори, допущені до конкурсу, друкуватимуться в „Правде“.

Картини художника XVIII століття. Дві рідкі картини відомого німецького художника-аніمالіста XVIII століття Грота, що працював у Росії, придбав Російський музей в Ленінграді. На одній з них подано пантеру й барана, на другій—собаку й кішку.

Придбання Інституту російської літератури. Інститут російської літератури Академії наук

за останні місяці придбав велику кількість цінних архівних матеріалів, листів і автографів.

Придбано листи Глеба Успенського і рукопис його твору „Горький упрек“, забороненого за царату, листи Короленка, Тургенева, Чехова, Даля, М. Горького (50 листів), Чірікова, Саші Чорного, Серафимовича, Айвазовського, Фріче, Амфітеатрова, Кутузова-Смоленського, Зубова, Паніна, Безбородко, Павла I, Катерини II, автобіографії письменників тощо. Одержано нові матеріали для біографії Тургенева, Герцена, Успенського, Салтикова-Щедрина.

Вибори нових академіків. 1 червня, в день закриття травневої сесії Академії наук СРСР, відбулося двоє загальних зборів. На перших було обговорено кандидатури нових дійсних членів Академії, на других відбулися самі вибори. Балотувалося 14 кандидатів.

В голосуванні взяли участь 53 академіки.

Голосуванням на дійсних членів Академії наук СРСР обрано: по історичних науках — найзначніший знавець історії російського феодалізму проф. Д. Д. Греков, по сходознавчих — відомий сходознавець В. В. Струве і І. А. Орбелі, по фізичних — професор астрономії В. Г. Фесенков, по геологічних — один з видатніших ґрунтознавців Л. І. Прасолов і полярний дослідник, що є водночас і математик О. Ю. Шмідт, по біологічних — першокласні фізіологи Л. А. Орбелі, І. І. Шмальгаузен і А. А. Ухтомський і по технічних — Б. Г. Гальборкін, А. Е. Порай-Кошиц, А. М. Терпигорев, А. А. Скочинський і В. С. Ткаченко, що є визначними авторитетами гірничої справи, будівельної механіки, прикладної хемії і деяких інших галузей техніки.

Одночасно на почесних членів Академії наук обрані: Н. М. Кніпович і М. А. Ільїнський.

Книжкові новини. Накладом видавництва РСФРР останнім часом вийшли книги:

„Сталин й Хашим“. В книзі подано спогади про роботу товариша Сталіна в батумському підпіллі (1901—1902).

Передмова—Нестора Лакоби, голови ЦВК Абхазії.

„Епизоды из моей жизни“—спогади В. Куйбишева про його революційну роботу за часів царизму і на фронті громадянської війни.

„Между VI и VII конгрессами Коминтерна“—Є. Варга Автор розгортає широку картину соціально-політичних наслідків економічної кризи 1929—1933 рр. і показує зростання СРСР та радянського Китаю.

„Новая Горловка“—книга колишнього секретаря горлівського міського партійного комітету В. Фурера, що розповідає про роботу, проведену горлівською партійною організацією в справі піднесення культурно-побутових умов життя шахтарів.

„Стратосфера“—В. Віткевич. У книзі викладено основні властивості методу дослідження стратосфери, а також відомості з метеорології й аерології.

„Строение земли“—книга видатного сучасного геофізика і сейсмолога Б. Гутенберга (переклад з німецької під редакцією і з додатками А. Зільбермана). Книга написана 1934 року, доповнена новішими науковими даними.

Однотомник творів Кнута Гамсуна за редакцією і з передмовою І. Беспалова. В книзі романи: „Голод“, „Пан“ і „Вікторія“.

„Саламбо“—історичний роман Гюстава Флобера.

„Иллиада“—Гомера. Переклад Н. Мінського. Редакція і вступна стаття П. Преображенського.

„Дума про Опанаса“—Едуарда Багрицького. В цій книзі, ілюстрованій малюнками худ. Р. Граббе—поема „Дума про Опанаса“ і лібретто опери під тою ж назвою.

Збірка повістей і оповідань Герберта Уельса—„Фантастика“. До збірки ввійшли „Машина часу“, „Боротьба світів“, „Земля під владою Марсія“ і ряд дрібних оповідань. Переклад з англійської К. Чуковського, К. Морозової, М. Зенкевича, В. Азова і інших.

„Записки охотника“—М. Пришвіна. В книзі—твори з описом природи і мисливства в різних країнах Радянського Союзу.

Нові книги пролетарського поета комуніста Андрея Александровича. Недавно вийшла з друку багато оформлена (художник В. Волков) поема „Шчаслівая дарога“ („Щасливий шлях“).

Здано до друку по юнацько-дитячому сектору Державного видавництва Білорусії також багатоілюстрована книжка для дошкільників „Падарункі — дзеткам малалеткам“.

Цього року вийде з друку книга „Ад вясны да вясны“ („Од весни до весни“), до якої входять вірші і поеми, написані 1933—35 рр.

Друкується і в недовгій часі вийде збірник вибраних віршів єврейською мовою за редакцією і з передмовою проф. Я. Бронштейна. Перекладали вірші: І. Харік, І. Фефер, Аксельрод, Кульбак, Теїф, Ліфшиц, Мальцінський.

У видавництві Західної області (Смоленськ) друкується в перекладі на російську поема „Шчаслівая дарога“.

Вийшла з друку білоруською і єврейською мовою книжка для дошкільників „Казка пра пана жываглюта“ (художник А. Волков).

Тепла зустріч з пролетарським поетом. В травні на заводі імени Кірова робітники літгуртківці і читачі організували вечір-диспут,

присвячений розглядові поеми Андрея Александровича „Щасливий шлях“. На вечорі був присутній автор поеми.

У простій товариській бесіді т. Александрович розповів про свій творчий задум і його перетворення на поему „Шчаслівая дарога“.

Після вступного слова т. Александровича мали слово літгуртківці і читачі. Вони відзначали актуальність, високу художність поеми, просту, зрозумілу й образну мову.

Ряд товаришів зазначили і деякі хиби та недоліки поеми. Всі промовці одностайно визнали, що ця поема т. Александровича є коштовний вклад у художню радянську літературу.

Наприкінці цієї теплої зустрічі т. Александрович обіцяв до другого видання написати нові частини, на бажання читачів.

Юбілей композитора Чуркіна. В травні вийшло 50 років творчої діяльності білоруського композитора Чуркіна. За час своєї творчої діяльності т. Чуркін записав понад тисячу білоруських народних пісень, написав симфонію на білоруські теми і низку романсів, квартетів, тріо тощо.

Незабаром вийде з друку юбілейний збірник творів композитора Чуркіна.

ТАТАРСТАН

Юбілейне свято республіки. В червні Татарська Автономна Соціалістична Радянська Республіка святкувала XV роковини свого існування.

В наслідок перемоги Жовтневої революції Татарстан під керівництвом Леніна—Сталіна перетворився з царської колонії в передову радянську республіку.

Розвивається промисловість, колгоспне будівництво, зростає і квітне татарська культура. Під керівництвом великого Сталіна весь Радянський Союз, в тому числі й радянський Татарстан, впевнено й швидко йде до заможного життя.

Найзначніші досягнення трудящих Татарської Республіки за 15 років соціалістичного будівництва в справі створення

нового соціалістичного господарства, піднесення матеріального й культурного рівня робітника і колгоспника свідчать про величезні можливості, закладені в радянському устрої для пригнічених народів усього світу.

Єдність усіх народів Радянського Союзу, бойова згуртованість навколо партії більшовиків і товариша Сталіна забезпечили всім республікам СРСР, в тому числі й Татарській республіці, нечувані перемоги і забезпечать остаточну перемогу комунізму.

З культурного фронту. До революції за час понад 60 років на татарській мові випущено до 100 художніх творів. Тираж художньої літератури був мізерний.

Революція дала могутній поштовх розвитку художньої літератури Татарстану. 1920 р. було видано 29 назв художніх творів на татарській мові, 1930 р.— 74 назви, 1934 р.— 145. Художню літературу читають тепер десятки й сотні тисяч людей, ще вчора неписьмених. Сотні робітників і колгоспників пишуть самі і учаться писати. У Татарстані є 12 вищих навчальних закладів, 35 технікумів, 335 бібліотек, виходить 164 газети, десятки журналів. До революції єдиний татарський театр існував жалюгідно. Це була бродяча труппа старців. Тепер в Татарстані — державний драматичний театр, робітничий театр, театр юних глядачів, районні театри. Московська консерваторія готує кадри для татарського оперного театру.

У задушливій атмосфері царської Росії виникла молода національна література.

„Я свободу втратив, думка закута в ланцюгах“... — писав Габдула Тукай.

А тепер на засадах ленінсько-сталінської національної політики татарська радянська література переживає період розквіту й зростання. Переважна більшість татарських письменників свідомо віддала свою творчість на службу робітничому класові і його партії.

Найбільшим досягненням молодой татарської літератури є те, що вона зробила значний крок для ліквідації національної обмеженості. Романи Галімджана Ібрагімова, романи і п'єси Ш. Камала, повісті й оповідання Кави Наджми, Тулумбайського, Максудова, Усманова, п'єси К. Тенчуріна, поеми й вірші Такташа, Туфана, Батталова, Карімова, Файзи, Фатиха Карімова, Муса Джаліля, оповідання й повісті Амірова, Газеева, Фатиха Сайфі і багатьох інших не обмежуються вже вузькою національними темами. В них б'ється пульс нашої багатобарвної соціалістичної дійсності.

Якщо кілька років тому в татарській літературі переважали порівняно дрібні твори, то за останні роки створено не мало великих творів — романів, повістей, великих поем, п'єс. Цей факт, безперечно, пов'язаний з ростом художньої майстерності письменників.

На третьому пленумі Оргкомітету письменників тов. Горький пропонував делегатам національних республік приділяти більше уваги вивченню і художньому показові минулого національних республік. Щодо цього недавно випущений роман визначного татарського радянського письменника Галімджана Ібрагімова „Наші дні“ становить великий інтерес. Ібрагімов вперше в татарській радянській літературі показує в цьому романі образи татарських робітників — більшовиків-підпільників.

На всіх етапах розвитку татарської радянської культури й літератури буржуазний націоналізм проявляв себе як найлютіший її ворог. Націоналісти намагалися протягувати буржуазно-націоналістичну ідеологію в літературу. Вони робили це або в формі куркульських пісень, або в формі історичних п'єс. Тільки років зо два тому пощастило викрити націоналістичне керівництво Татарського державного видавництва, яке було засмічене націоналістичними елементами.

Але хоч як намагалися націоналісти вести свою руйніницьку, дезорганізаторську роботу в літературі, їм не пощастило. Вони були викриті й вигнані з татарської літератури. Проведено велику роботу з інтернаціонального виховання широких верств татарських радянських письменників щодо насичення літератури ленінським інтернаціоналізмом. Це, проте, не визначає, що боротьбу з націоналістами в татарській літературі можна припинити. Боротьба повинна тривати. Її треба вести ще з більшою рішучістю.

При всіх своїх найвищих досягненнях татарська радянська література все ще багато на що хибує. Головніша з хиб та, що татарська література відстає від загального зростання Татарської республіки в ділянці господарства й культурного будівництва. Досягнення в соціалістичному будівництві, успіхи ленінської національної політики, десятки й сотні справжніх героїв, що борються за соціалістичне життя, соціалістична перебудова життя колись відсталих селянських мас — все це ще зовсім недостатньо відображено в татарській літературі.

ЗА КОРДОНОМ

КИТАЙ

Револьюційна література Китаю. У гомінданівському Китаї, після захоплення Манчжурії і Жехе японськими імперіалістами і після шанхайської війни, день-у-день посилюється революційний рух. При такому стані революційна література також буйно розвивається. Поряд із старими письменниками, що перейшли на сторону пролетаріату, з'явився ряд нових молодих письменників, що вступили на літературну арену. У читачьких колах твори цих письменників знайшли найжвавіший відгук. Роман письменниці Сін-Лін „Мати“ і збірка її оповідань „Нічне побачення“, „Вода“, „Новини“ є великою подією пролетарської літератури і користуються заслуженим успіхом у читачів. Роман Мао Дуя „Розрахунок“ і його ж повість „Шлях“ — прекрасні твори. У його „Світланку“ описується війна між Чан Кай-ші і північними мілітаристами, суперництво китайських імперіалістів-промисловців з закордонним капіталом, страйк робітників шовкопрядильної фабрики, повстання селянства на селі. Це — великий історичний твір. За видатні твори лівих письменників можна також вважати роман Чжан Тянь-і „Один рік“, Чжен Нун — оповідання „На току“, „Дванадцять кулі“, Е-Цзі — „Гарний урожай“, „Вогонь“ тощо. Особливо треба виділити твори молодих письменників Е-Лін (оповідання „На перові“, „Експлуатація“), Ша-лін (збірка оповідань „Рейс поза законом“).

Зміст усіх цих творів — життя сучасних робітників та селян. Ці молоді письменники навчилися нового почуття, нових методів і відкрили нову еру в літературі Китаю, піднісши її на дуже високий рівень.

В цьому широкому розвитку революційної реалістичної літератури можна вказати на кілька особливостей або тенденцій.

Тут ми бачимо широке розгортання антиімперіалістської і антивоєнної літератури. Повсюдна антиімперіалістська діяльність і діяльність добровільців досить відбиті в літературі.

Посилений розвиток селянської літератури, село, потрясене аграрною

кризою і хвилею революції, і новий тип китайського селянина всюди перетворились на об'єкт творчості.

Відбиток радянського руху в країні, боротьба за остаточну перемогу цієї влади також відбиті в літературі.

Зростання світогляду пролетаріату, передові робітники і форми їх боротьби теж почали вже з'являтися в творах. Письменники наблизилися до робітників і тим самим змінили, перебудували себе. Тільки в самому Шанхаї понад 20 лівих літературних груп організувались в об'єднане товариство, назване лігою революційної літератури. Це кращий доказ зростання впливу революційної літератури.

Ліга за останній час сильно розвинулась. Крім Шанхая, ліга має свої філії у Бейпіні, Кантоні, Нанкіні, Ухані, Наньтуні. Число літературних організацій, що перебувають під проводом Ліги, одного часу дійшло 2 тис. чол. Число членів самої ліги збільшилося за останні два роки у два з половиною рази. Помітна небачена досі участь робітників і селян у літературі. Робітники почали вступати до ліги. Тепер є десятки робітників — членів ліги і робітничих кореспондентів. Літературна діяльність робітників, членів ліги, на заводах дедалі більше посилюється. Твори робітників мають величезний вплив на читачів.

Журнал „Масова література й мистецтво“ („Дачжун Вень-і“), що вміщує твори робітничих авторів, користується особливим успіхом. Завдяки впливові цього видання був підготовлений страйк трамвайних робітників на французькій концесії Шанхая. Одною з рушійних сил, що спонукали понад 5 тис. робітників шовкопрядильної фабрики „Мея“ страйкувати близько 50 днів, було поширення цього журналу серед робітників фабрики.

Ліга революційних письменників безперервно зазнавала утисків і терору від гоміндану. Видання ліги одно по одному забороняли найжорстокіша цензура. Ліві письменники постійно зазнають арештів і загрози смерті. Пригадаймо імена письменників, яких вбили імперіалісти і

гоміяданівці. 1931 року — п'ять революційних письменників: Лі Вейсен, Ху-Епін, Жо-ші, Ін-фу, Фін-кен (жінка) були страчені. Лі Вейсен був закопаний живим у землю. 1933 року письменниця Тін-Лін була викрадена фашистськими бандитами „синьосорочниками“ і разом з нею загинуло двоє революційних письменників. Один із них був викинутий з 4 поверху. В осені 1933 року пролетарський письменник ШІ-і був викрадений і страчений 1934 року в день 1 травня. Разом з ним загинув ще один письменник — Чжао Яо-гуа. Зовсім недавно загинув ще один революційний письменник Яо-Пун-цзи. Тільки в самому Шанхаї за один рік ліга втратила кілька десятків товаришів, похованих гоміяданівцями у в'язницях. Китайські фашисти відкрито заявляють про свою „диктатуру в культурі“, фізично знищуючи революційних письменників і спалюючи революційні книжки. У лютому 1933 року в Шанхаї спалили 6.061 книжку майже виключно художньої літератури і знищили матриці 11 книжок.

На весні 1934 року було спалено 1.500 книжок виключно художньої літератури. І це за далеко неповними повідомленнями газет. Офіційно був наказ на весні цього року про заборону 149 книжок. А неофіційно майже щодня вивозять на вантажних машинах конфісковані газети, журнали й книжки за місто з Шанхая до містечка Лун-Гуа для спалювання. Однак, не зважаючи на найжорстокіші репресії, ліга революційних письменників Китая, йдучи в ногу з китайською радянською революцією, швидко розвивається і видавнича діяльність її не послаблюється.

За останні два роки в Китаї посилено просунулись твори російських радянських письменників. За останні два роки на китайську мову перекладено такі твори радянської літератури: „Разгром“ і „Последний из Удеге“—Фадеева, „Железный поток“—Серафимовича, „Мать“ і „Егор Булычев“—Горького, „Октябрятка“—Яковлева, „Рабочий день“—збірник 20 радянських письменників, „Арфа“—збірник 10 радянських письменників, „Освобожденный Дон-Кихот“—Луначарського, „Поднятая целина“—Шолохова.

Завдяки цьому, пролетарські письменники

Китая змогли познайомитися з радянською літературою СРСР, і пролетарський рух Китая дістав змогу наблизитися до міжнародного революційного літературного руху.

Ліга революційних письменників, маючи в своїх лавах таких визначних письменників, як Лу-Сінь, Мао-Дунь Тянь-Хань тощо, справді є єдиною революційною літературною організацією Китая. Ці письменники — Лу-Сінь, Мао-Дунь тощо — не тільки найвизначніші художники й мислителі революційної пролетарської літератури Китая, а й найбільші постаті всієї китайської літературної трибуни.

Наприкінці цієї замітки треба особливо відзначити провідну роль тов. Лу-Синя у дворічній боротьбі революційного літературного руху. Лу-Сінь був одним із найвидатніших борців у революційному літературному русі і понад десять років послідовно боровся в лавах антиімперіалістського і антифеодалного фронту. За останні два роки він випустив 5 книжок перекладів радянської літератури і 4 книги своїх сатиричних фельєтонів — журнальних статей: збірник „Два серця“, „Троє ледарів“, „Збірник про фальшиву волю“ і „Збірник південної мелодії і північної пісні“.

У справі оборони СРСР Лу-Сінь виконав на своїй ділянці величезну роботу своїми публіцистичними статтями.

Буржуазні фашистські писакки, не вгаваючи галасували, що Лу-Сінь „капіталював“, „зрадив справу національного визволення“. Але Лу-Сінь відповідав: „Факти переконали мене в тому, що тільки пролетаріат має майбутнє“.

Революційні маси в його особі набули на літературному фронті найнадійнішого керівника.

Війна та інтервенція імперіалістів у Китаї і жорстока кривава боротьба китайських робітників та селянських мас є в центрі уваги світової пролетарської громадськості. Світовий пролетаріат відзначає героїзм китайських рад і китайської червоної армії, яка відбиває контрреволюційний похід Чан Кай-ші та імперіалістів. Пролетарська революція в Китаї вже стала великим фактором світової революції.

Знайомство з китайською революційною літературою допоможе зрозуміти життя сьогоднішнього Китаю.

Нищення революційної літератури. Влада реакційного накинського уряду сконфіскувала в Бейпіні всю, яку могла знайти і захопити, комуністичну літературу — кількісно щось близько 10.000 книжок і бро-

шур, в тому числі 200 примірників „Капітала“ Карла Маркса. Всю цю літературу знищено за методами німецьких фашистів — спалено прилюдно на площі.

Китайська буржуазія і мілітаристи бояться революційної літератури — цієї могутньої зброї пролетаріату — так само, як військової зброї в руках китайської червоної армії.

ПЕРСІЯ — ІРАН

Переіменування країни. Міністерство закордонних справ оповістило, що з 23 березня 1935 року назву країни змінено з Персії на Іран, бо так вона називалася від початку своєї історії.

На шляхах реформ. Рада міністрів Ірану за останній час ухвалила ряд постанов про реформи. Так, одна з постанов каєсе обов'язкове носіння встановленого вбрання

для голови; дозволяється носити капелюхи європейського зразку.

Рада міністрів ухвалила також постанову про відкриття академії фарсидської мови і літератури. В одному з пунктів статуту академії говориться про те, що академія має провести реформу іранської письменності. Треба сказати, що питання про реформу іранського алфавіту не раз уже ставилося на обговорення, але досі воно так і не розв'язане.

ІТАЛІЯ

Юбілей Джозуе Кардуччі (1835—1935). Джозуе Кардуччі (1835—1907) — відомий італійський поет та історик літератури, виразник настроїв радикальної дрібнобуржуазної інтелігенції.

Діячі італійської фашистської літератури, затухаючі демократично-революційні гасла Кардуччі (особливо характерні для його найзначніших творів „Саїга“, вірші про Велику французьку революцію), використовують націоналістичні тенденції його творчості, пов'язані з створенням буржуазної національної італійської держави (1848—1865 р.).

Тому весь юбілей зводиться до зухвалої фашизації постаті й творчості Кардуччі, якого трактують як провісника муссоліністського ладу.

Крім ухвали нових пам'яників Кардуччі (в Римі й Тосканських містах), організовано цілу низку свят, на яких спеціально добрані вірші Кардуччі рекламуються, як пророцтво про фашизацію Італії.

На черговий „Кардуччіанській конференції“ (четверта) в Болонії відомий літературознавець Дж. Бертоні зачитав доповідь „Поетична мова Кардуччі“, в якій зазначив, що поезія Кардуччі, „писана мовою народною,

але, разом з тим, високохудожньою“, актуальна й досі.

Відомий критик Марендуццо виступив із статтею про Кардуччі, підкреслюючи патріотичні гасла в творчості Кардуччі.

Наводячи твори Кардуччі, газети („Gazzetta del Popolo“, „Corriere della Sera“) намагаються подавати вірші, які насичені містикою або націоналістичними настроями і створюють враження, ніби Кардуччі був дуже релігійна людина (колись учень клерикального учбового закладу, Кардуччі був запеклим ворогом католицизму). Зібрано великий ілюстративний матеріал (фото, карикатури, ескізи), що висвітлює різні моменти з біографії Кардуччі.

Порушуючи історичну правду, фашистська література за всяку ціну намагається залучити до числа своїх попередників і нестійкого радикального, але, безумовно, антиреакційного поета Кардуччі.

Національний музей книги. В Італії мають заснувати національний музей книги, мета якого, за задумом італійської буржуазії, довести світові, що хоч мистецтво друку і не в Італії винайдено, проте

вою досягло тут вищого ступеня свого розвитку.

В музеї передовсім мають зібрати твори італійських майстрів друку кінця XV століття. Значне місце буде, проте, відведено наступним століттям і до наших днів, з тим, щоб вивести криву розвитку італійського мистецтва друку. Музей має бути центром наукової роботи в області поліграфічного мистецтва Італії.

Книга про епопею „Челюскіна“. Міланське видавництво випустило прекрасне видання великий том, присвячений „Одиссеї Челюскіна“. Автори книги — Альфредо Поллеро і Лео Галетто.

В передмові, між іншим, говориться: „І в Італії мільйони сердець слідували протягом 60 тривожних безкочесних днів за табором Шмідта з чуттям глибокої солідарності з сотнею челюскінців, що перебували на краю безодні, — слідували день у день, до самого їхнього триумфального повороту на землю і до життя...

Похід „Челюскіна“, табор Шмідта, чудесні діла сучасних ікарів, — все це стало не тільки незабутнім для науки, історії арктичних плавань, техніки авіації, але передовсім вели-

кою і благородною людською подією“.

В „Одиссеї Челюскіна“ вміщено щоденник усього походу, вступний нарис про боротьбу Радянського Союзу за оволодіння Арктикою, статті О. Ю. Шмідта, проф. Візе і Йосфе, які ілюстровані 45 фотографіями і трьома картами походу та рятувальних заходів.

Століття з дня смерті композитора Белліні буде з усією урочистістю відзначено по всій Італії 23 вересня 1935 року. Крім постав опер Белліні на оперних сценах Італії, крім спеціального кінофільму (з участю Джілі), мають випустити ряд видань: брошури на п'яти мовах, монографію про Белліні, яку пише композитор, музикознавець Альдебрандо Пішетті, репродукції манускрипту партитури „Норми“.

Виставка картин Тіціана. У Венеції відкрилась виставка картин найбільшого художника венеційської школи Тіціана Вечелліо (1489—1576 рр.). Зібрано понад сто картин, привезених з різних країн, в тому числі з Радянського Союзу, Франції і Німеччини.

АМЕРИКА

Неопублікований рукопис О. Генрі. В місті Аустіне (штат Техас США) знайдено неопублікований ще рукопис одного з перших оповідань відомого американського письменника О. Генрі. О. Генрі працював один час в Аустіне в місцевій аптеці фармацевтом. Рукопис оповідання випадково знайдено в одній із старих книг для запису рецептів.

Перше століття американської літератури 1770—1800—книга Фреда Люїса Паті, вишла у виданні Еплтон Санчюрі К^о. В книзі подано історію виникнення і зростання американської літератури.

Робітничий театр в США. В січні цього року, в наслідок реорганізації „Ліги робітничих театрів“, що існувала з 1929 року, в США утворено „Національну театральну лігу“. До цієї ліги ввійшло 200 робітничих театральних груп, розки-

даних по містах і селах всієї країни

Ці робітничі театри щодалі стають серйозними конкурентами кожному буржуазному театрові.

„Поява все більшої кількості робітничих театральних груп по всій країні, що довела наявність високих артистичних якостей та драматичної сили, викликала деяке хвилювання у комерційних театральних цитаделях“ (з „New York Times“).

Перші робітничі театральні групи виникли в Нью-Йорку. Це були: „Робітничий лабораторний театр“ (тепер він зветься „Театр лі“), „Колективний театр“ і театральний гурток німецьких робітників під назвою „Пролетарська сцена“.

Ці групи склалися з робітників-аматорів, більшість з яких влень працювала на виробництвах. Іноді артисти групи (напр. „Робітничого лабораторного театру“) жили „колективом“, в одному будинку. Увечері, повернувшись з роботи, вони про-

вадили в загальній кімнаті репетиції або дискусії про постанови. „Театр дії“ й досі є саме таким колективом. Перші п'єси цих театрів були переважно агітаційно-пропагандистського характеру. Це були, звичайно, слабкі твори, і небагато з них збереглося на сьогодні в репертуарі робітничих театрів. Але ці ранні п'єси становили необхідний експериментальний репертуар для розвитку режисерів і акторів, і вони проклали шлях таким стиглим творам, як „Газетяр“ — одна з кращих драм, що іде ще в „Робітничому лабораторному театрі“. (з „New York Times“).

„Національна театральна ліга“ організувала в себе репертуарну бібліотеку. Вона замовляє п'єси, бере нові твори і випозичає їх за невеличку платню провінціальним робітничим театрам. Для цих театрів ліга має багатий вибір п'єс — від скетчу на п'ять хвилин до багатоактної драми з пролетарського життя. Ось назви деяких п'єс з портфелю ліги: „Кошмар містера Морґана“, „Руки геть“, „Голлівуд червоніє“, „Товариш“, „Берлінський зоопарк“.

Робітничий театр вніс свіжий, здоровий струмінь до затхлої атмосфери американського театру. Його соціальна тематика й нові шляхи в мистецтві притягають широкі маси. Театр виходить за межі робітничих кварталів і здобуває стале місце в театральному житті країни.

Лекції Гаррі Дана про радянську культуру. Відомий американський літератор і театраль-

ний критик Гаррі Дана організує в Нью-Йорку цикл лекцій про радянську культуру. Дана не раз відвідав СРСР на протязі останніх років. Невдадено він виступив з першою лекцією про систему радянської народної освіти.

Далі він має прочитати лекції: про науку в СРСР, про мистецтво в СРСР, про радянську поезію, про радянську літературу, драматургію і кіно.

„Хрестовий похід“ проти кінематографії. Після короткого спочинку католицька церква з новою силою відновила кампанію проти кінематографії. Новий „хрестовий похід“ очолює кардинал Гейс.

В нью-йоркських газетах з'явилися статті, що пропагують боротьбу з „неморальними“ фільмами. На католицьких відправах виголосжуються промови проти цих фільмів.

Кардинал Гейс звернувся з посланням до всіх пастирів церкви, в якому він каже, що хоч більша частина кінопромисловців взяла уваги вимоги католицької церкви, проте не всі ще належно ставляться до цих вимог. Проти неї має провадитись найжорстокіша боротьба.

В кожній католицькій церкві по всіх Сполучених Штатах щотижня виставляються списки схвалених і „небажаних“ фільмів.

Американські кінопромисловці вже обчислили, що цей раптово щотижневий католицький бойкот дасть їм за один тиждень понад мільйон доларів втрат.

Відповідальний редактор — І. Кириленко.

Заст. редактора — Ю. Смолич

Видає: Державне Літературне Видавництво

Державне Видавництво
„Художня Література“

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ВИДАННЯ

РАДЯНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

— Журнал літератури, мистецтва й критики —

Орган Спілки радянських письменників України

ЖУРНАЛ ВИХОДИТЬ 12 РАЗІВ НА РІК ОКРЕМИМИ КНИЖКАМИ

Умови передплати: на рік—18 крб., на 6 міс.—9 крб., на 3 міс.—4 крб. 50 коп.

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ

ЧЕРВОНИЙ ШЛЯХ

ЖУРНАЛ містить кращі зразки художньо-літературної творчості письменників України, братніх республік Союзу та закордонних революційних і пролетарських письменників

Умови передплати: на рік—18 крб., на 6 міс.—9 крб., на 3 міс.—4 крб. 50 коп.

СОВЕТСКАЯ ЛИТЕРАТУРА

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ
РОСІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Орган Спілки радянських письменників України

ЖУРНАЛ містить романи, повісті, оповідання, нариси, розраховані на робітничий актив та трудящу інтелігенцію

Умови передплати: на рік—18 крб., на 6 міс.—9 крб., на 3 міс.—4 крб. 50 коп.

ЗА МАРКСОЛЕНІНСЬКУ КРИТИКУ

— ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ —

висвітлює проблеми марксоленінської критики, питання нацкультбудівництва, літературно-мистецької політики та літературознавства, питання теорії й практики книжної справи, містить огляди книжкової продукції, регулярні огляди журналів тощо.

Умови передплати: на рік — 18 крб., на 6 міс. — 9 крб., на 3 міс. — 4 крб. 50 коп.

Передплату здавати поштовим філіям, газвідділам та листоношам Союздруку
Уповн. КОГИЗ і БІБКОЛЕКТОРАМ НКО — ВУРПС

ПОСПИШЬ забезпечити себе літ.-художніми і мистецькими журналами.

Здавайте передплату на весь рік, що гарантуватиме своєчасне одержання журналів

ВІСНИК
 КОМУНАЛЬНОГО ПІСЬМОВИСТВА
 ВІСНИК
 КОМУНАЛЬНОГО ПІСЬМОВИСТВА
 ВІСНИК
 КОМУНАЛЬНОГО ПІСЬМОВИСТВА

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
 БІБЛІОТЕКА Х.Д.У.
 Інв. №

Редактор І. КИРИЛЕНКО. Секретар редакції М. ПІЛЬОВ. Техкер С. БІЛОМІНЬ. Коректор С. БРАГІНСЬКА.

Друк. ім. Фрунзе. Харків, Донець-Захарж., 6.
 Уповноважений Головліту 1564. Замовл. 806.
 Тираж 3 050. 13 1/2 друк. арк. П. пір ф. 62. 94—
 38 кг. 6 1/4 пап. арк. В 1 пап. арк. 90.624 літ.
 Здано в роботу 21-VII-35 р. Підписано до друку
 11-VIII-35 р.